

İmtiyaz Sahibi

Türkiye Damızlık Koyun Keçi
Yetiştiricileri Merkez Birliği adına
Prof. Dr. Veysel AYHAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İrfan GÜNDOĞDU

Kapak Görsel

Gökhan Çatal
Balıkesir İli Damızlık Koyun
Keçi Yetiştiricileri Birliği

Yayın Türü

Yaygın Süreli Yayın
3 Ayda Bir Yayınlanır

Basım Tarihi

27.04.2015

Dağıtım

Yurtiçi Kargo

Yönetim Yeri

Cevizlidere Mahallesi 1249. Sokak
Batuhan Ap. No: 7/20 - 06520
Çankaya - ANKARA
Tel: 312 442 88 02 (Pbx)
Fax: 312 442 88 18
e-mail: bilgi@turkiyekoyunkeci.org

Yapım Ajansı

ajansâlâ

kurumsal yayıncılık | pazarlama iletişimi

Tel: 312 447 48 25
ajansala@gmail.com

Baskı

MATTEK Matbaa Basım Yayın
Tanıtım Tic. San. Ltd. Şti.
Ağaç İş. Sanayi Sitesi
1354 Cad. 1362 Sok. No:35
İvedik/ANKARA - Tel: 312 433 23 10

ISSN

2148-2799

Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri
Dergisi basın ahlak kurallarına uymayı
taahhüt eder. Yayımlanan yazıların
sorumlulukları sahiplerine ait olup,
Birliğimiz görüşlerini yansıtmamaktadır.
Dergide yayımlanan yazılar, kaynak
gösterilmek koşuluyla, diğer yayın
organlarında yayımlanabilir. Gönderilen
yazılar iade edilmez.

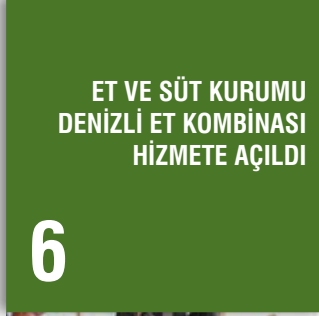
Başkandan

2

**ET VE SÜT KURUMUYLA
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN
TEDARİK PROTOKOLÜ
İMZALANDI**

4

**ET VE SÜT KURUMU
DENİZLİ ET KOMBİNASI
HİZMETE AÇILDI**

6

**BİRLİKLERİMİZ,
"SİMA 2015
ULUSLARARASI
TARIM VE HAYVANCILIK
FUARI" NDA**

8

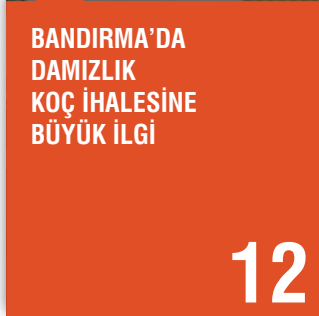
**AKSARAY'DA
"ÇOBANLAR YARIŞIYOR"
BİLGİ YARIŞMASI
3. KEZ DÜZENLENDİ**

16

**ÇORUM İLİ DKKYB
YENİ HİZMET
BİNASINA KAVUŞTU**

26

**BANDIRMA'DA
DAMIZLIK
KOÇ İHALESİNE
BÜYÜK İLĞİ**

12

DAP, GAP, KOP ve DOKAP KAPSAMINDA YETİŞTİRİCİLERE %80 HİBELİ DAMIZLIK KOÇ ve TEKELER DAĞITILYOR	14
"SÜRÜ YÖNETİMİ ELEMANI BENİM" PROJESİ KAPSAMINDA EĞİTİM ÇALIŞMALARI DEVAM EDİYOR VAN, GÜMÜŞHANE, ERZİNCAN, ELAZIĞ, MALATYA, NEVŞEHİR.....	18
ANIMALIA İSTANBUL 2015 FUARINDA KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK KONUŞULDU.....	23
SAKARYA İLİ DKKYB BAŞKANI SAYIN SAFFET SAVAŞ İLE "KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİ" ÜZERİNE.....	31
DAMIZLIK SEÇİMİ VE KOÇ-TEKE TEST İSTASYONU UYGULAMALARI Doç. Dr. İrfan DAŞKIRAN / Prof. Dr. Nazan KOLUMAN Prof. Dr. Veysel AYHAN / Zlr.Yük.Müh. Veysel ÖREN.....	32
KOYUNLARDA DIŞ GÖRÜNÜŞÜN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR YAKLAŞIM Prof. Dr. Türker SAVAŞ ve Ark.....	36

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIKTA TAŞLAR YERİNE OTURUYOR...

Değerli Okuyucular;

Sektörümüz adına güzel gelişmeler ve haberlerle dolu bir gündemle daha birlikte olmanın heyecanı ve mutluluğu içerisindeyiz...

Yaşadığımız bu güzel gelişmeler objektif bir şekilde değerlendirildiğinde; küçükbaş hayvancılık sektöründe artık taşların yerli yerine oturuyor olmasını, diğer bir ifade tarzıyla da artık küçükbaş hayvancılığımızın ülkemiz hayvancılığının merkezine doğru emin adımlarla ilerlemekte olduğunu görmekteyiz. Bu yönüyle de geleceğe daha umutlu bakmak adına motive olmakta ve gerek yaptığımız çalışmalarda ve gerekse Bakanlığımızca yapılan çalışmalara destek ve katkı sunmak adına sorumluluğumuz daha da artmaktadır.

Yaşadığımız gelişmelerden en önemlisi şüphesiz İslah amaçlı yetiştirici Birliklerimizin 14 aydır beklediği yasanın yeniden kavuşmasıydı. 5596 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunumuz değişik hali ile 17 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. Çok yakın bir zamanda da yönetmeliğimizin yayımlanmasını bekliyoruz. Kanunumuzun çıkarılmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, küçükbaş hayvancılığımızı daha güzel yerlere gelmesi bakımından hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Bir diğer güzel gelişmelerden belki de en önemlisi küçükbaş hayvan yetiştiricilerimizin pazarlama konusunda yaşadıkları sıkıntıları hafifletebilecek bir uygulamaya başlanmış olmasıydı. Bu manada Ocak ayının hemen baş-

larında Merkez Birliğimizce Et ve Süt Kurumu nezdinde imzalanan bir protokolle yetiştiricilerimize hayvanlarını pazarlaması imkânı sunulmuştur. Yıllardır büyük sorun haline gelen pazarlama konusunda başlatılan bu uygulamanın yetiştiricilerimize bir nebze de olsa rahat nefes aldırarak olmasını kayda değer buluyor, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğüne teşekkürlerimizle birlikte yetiştiricilerimize hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Değerli Okuyucular;

Merkez Birliğimiz ve İl Birliklerimizin kuruluşundaki temel amacının ülkemizdeki yerli koyun ve keçi ırklarımızı ıslah etmek olması gerçeğinden hareketle bu manada da önemli çalışmalarımız olmuştur. Ulusal Koyun Keçi İslah Programı kapsamında Soykütüğü sistemi ve buna bağlı olarak da koç/teke test istasyonları ile ilgili yaptığımız çalışmaları Bakanlığımızın ilgili mercilerine gerek resmi olarak gerekse ikili görüşmeler halinde arz etmiş bulunmaktayız.

Birliklerimize yol göstermek amacıyla da model olabilecek bir Koç/Teke Test İstasyonu avan projesi kitapçık halinde bastırılarak Birliklerimize gönderilmiştir. Bu çalışmalardan beklentimiz Bakanlığımız tarafından soy kütüğü tutma yetkisinin Merkez Birliğimiz ve İl Birliklerimize bir an önce verilmesidir. Bu konuda Bakanlığımızdan olumlu cevap çıkacağını umut etmekteyiz... Çünkü verilecek yetki ile birlikte ıslah programının hayata geçirilmesi, Birliklerimiz ve dolayısıyla da küçükbaş hayvancılığımızın selameti açısından son derece önemlidir.

Prof. Dr. Veyisel AYHAN
Genel Başkan

Nisan ayı içerisinde Bandırma Koyunculuk Araştırma İstasyonunca yapılan koç satışına ilişkin ihaleyi büyük bir heyecanla takip ederken yıllarca hayalini kurduğumuz, biz neden yapamıyoruz dediğimiz soruların karşılığını görmek bizleri fazlasıyla memnun etti. Dünya ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan bu türden çalışmaların ülkemizde de layıkıyla yapılabildiğine şahit olduk. İhalede pedigrilli yani kayıtları tutulmuş, belgeli, üstün nitelikli damızlık koçlar görücüye çıkarken yetiştiricilerin ihaleye göstermiş oldukları yoğun ilgi Merkez Birliği ve Birliklerimiz olarak bizlere cesaret vermekle birlikte neden soykütüğü tutma yetkisini istediğimize de güzel bir dayanak olmuştur. Bu çerçevede Araştırma İstasyonu yetkilileri ve çalışanlarını kutluyor başarılarının devamını diliyoruz.

Değerli Okuyucular;

Merkez Birliğimizin de paydaşı olduğu "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi kapsamında yapılan eğitim çalışmaları da ülkemiz genelinde yoğun bir şekilde devam ediyor.

2015 yılsonu itibarıyla yaklaşık 12 bin çobanımızın eğitimden geçerek sertifikalarına kavuşacak olmalarını önemsiyoruz sektörümüz adına gelecekte olumlu katkıları olacağına inanıyoruz. Çobanlığın mesleki statüye kavuşturulması ile ilgili olarak da Merkez Birliğimizce "Ulusal Meslek Standardı Çoban" isimli bir kitapçık bastırılarak Birliklerimiz ve ilgili mercilere gönderilmiştir.

Önümüzdeki sayımızda daha güzel haberlerle yeniden buluşmak üzere herşey gönlünüzce olsun.

YENİ KANUNUMUZ RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Hayvan ıslahı ve hayvan yetiştirici birliklerinin kuruluşunu düzenleyen ve kanununun 10.maddesinde yapılan değişiklikleri de kapsayan 5596 Sayılı Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu, 17 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Düzenleme ile Türkiye genelinde 2 milyon çiftçiyi temsil eden yetiştirici birlikleri yeniden yasal kimliklerine kavuşmuş oldu.

Hayvancılıkta Türkiye'nin en büyük üretici örgütleri olarak kabul edilen Damızlık Sığır Yetiştiricileri, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri, Damızlık Manda Yetiştiricileri ve Arı Yetiştiricileri

Birliklerinden oluşan 273 birlik ve bu birlikler üzerinden hayvancılık desteklerini alan yaklaşık 2 milyon çiftçinin, 14 aydır yapılamayan yasal düzenleme nedeniyle yaşadığı sıkıntılar da yeni kanunla sona ermiş oldu.

11 Haziran 2010 tarihinde, AB uyum yasaları çerçevesinde; Gıda, Yem, Hayvan Islahı, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina gibi bir çok temel yasayı yürürlükten kaldıran 5596 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Yasası çıkarılmış, Danıştay 10.Dairesi'nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi 20 Mart 2013'te Islah Amaçlı Hayvan Yetiştirici Birliklerinin Kuruluşunu düzenleyen Yasa'nın

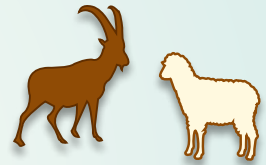
10.Maddesi'nin 6.fıkrasını iptal etmişti. İptal kararının gerekçesi 7 Kasım 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak iptal edilen bu fıkranın uygulanması ise 1 yıl sonraya ertelenmişti.

TMBB den bütün siyasi partilerin ortak desteği ile çıkan kanun ile 7 Kasım 2014'ten bu yana hukuken yok sayılan Birlikler resmi statüsüne kavuşmuş oldu.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof.Dr. Veysel Ayhan, Merkez Birliği Yönetim Kurulu adına kanunun çıkmasında emeği geçenlere bir teşekkür mesajı yayınladı.

Türkiye genelinde 2 milyon çiftçiyi temsil eden yetiştirici birlikleri yeniden yasal kimliklerine kavuşmuş oldu.

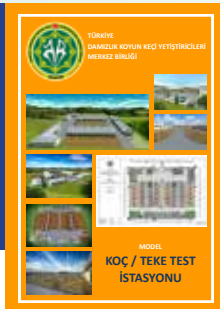
2015 YILI İÇİN ANAÇ KOYUN KEÇİ DESTEĞİ 22 TL OLDU

Bakanlar Kurulu'nun "2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar"ı, 1 Ocak 2015 tarihinden geçerli olmak üzere 8 Nisan 2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kararnameye göre; Damızlık koyun-keçi yetiştiriciliği yapan, damızlık koyun-keçi yetiştiricileri birliklerine üye, hayvanları Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı yetiştiricilere, anaç hayvan başına 22 lira destek verilecek.

Diğer yandan Sürü yöneticisi istihdamı desteği uygulaması kapsamında, 300 küçükbaş ve üzeri anaç hayvan varlığına sahip işletmelere, 2016 yılı bütçesinden 5 bin lira ödenecek.

MERKEZ BİRLİĞİMİZDEN 2 YENİ YAYIN

Merkez Birliğimizce "Çoban, Ulusal Meslek Standardı" ve "Model Koç/ Teke Test İstasyonu" kitapçıkları yayınlanarak ilgili mercilere gönderilmiş olmakla birlikte, yayınların içeriğine resmi web sitemizden ulaşılabilir.

ET VE SÜT KURUMUYLA KÜÇÜKBAŞ HAYVAN TEDARİK PROTOKOLÜ İMZALANDI

Küçükbaş hayvan tedarik protokolü ile sözleşmeli alımlar bu yıl ilk kez küçükbaş hayvanlar için de geçerli olacak. Protokol kapsamında, ESK ile sözleşme imzalayan yetiştiricilere 60 kuruşa kadar ilave alım bedeli ödenecek.

Et ve Süt Kurumu (ESK) ile Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) arasında sözleşmeli yetiştiricilik protokolü imzalandı.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral ve Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan'ın imzaladığı küçükbaş hayvan tedarik protokolü ile sözleşmeli alımlar bu yıl ilk kez küçükbaş hayvanlar için de geçerli olacak. Protokol kapsamında, ESK ile sözleşme imzalayan yetiştiricilere 60 kuruşa kadar ilave alım bedeli ödenecek.

ESK Genel Müdürlüğünde düzenlenen protokol törenine; Et ve Süt Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Kasım Piral ve Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri

Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan'ın yanısıra, ESK Genel Müdür Yardımcıları Ethem Kalın ve Dr. Sadık Küçükğünay, Alım ve Üretim Daire Başkanı Şahin Bozdoğan, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği, Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Yönetim Kurulu Üyeleri Hasan Çakır, Necmettin Ayğün, Özer Türer, Ethem Doğan ve Mehmet Şirin Aydoğdu ile Denetleme Kurulu Üyeleri Cemal Yıldırım, Ali Kaysadu ve Mustafa Diken, Genel Sekreter Veysel Ören, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu katıldı.

Küçükbaş Hayvan Tedarik Protokol Töreninde konuşan ESK Genel Müdürü Piral, Ülkemizde önemli ölçüde küçükbaş hayvan potansiyeli olduğunu ve bu potansiyelin tüketime dönüşmesi için birlikler, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları işbirliğini önemsediklerini vurguladı. Bakanlığın küçükbaş hayvancılığa sağladığı desteklerle birlikte, küçükbaş üretimin son yıllarda büyük bir atılım içerisine girdiğini kaydeden Genel Müdür Piral, Kurum olarak bu atılımın içerisinde olmaya gayret ettiklerini, toplumun hayvansal protein ihtiyacının karşılanması yönünde küçükbaş hayvancılığı bir çıkış noktası olarak gördüklerini ifade etti.

Bugüne kadar büyükbaş hayvanlar için uygulanan Sözleşmeli Besicilik modelini yaygınlaştırarak küçükbaş hayvan yetiştiricilerini de desteklemeyi ve küçükbaş eti tüketimini arttırmayı amaçladıklarını belirten Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral, Kurumun tüm besiciler için garanti pazar olduğunu vurguladı.

TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan da yetiştiricilerin yıllarca küçükbaş hayvanlarını pazarlama noktasında sıkıntılar yaşadığını, bu sıkıntılarının aşılması kapsamında hazırlanan protokolü önemsediklerini ve yetiştiriciler

adına büyük memnuniyet duyduklarını söyledi. Ayhan, damızlık dışı anaç koyun ve keçilerin hak ettiği değerden, Et ve Süt Kurumuna pazarlanacak olmasının yetiştiriciler açısından önemli olduğunu sözlerine ekledi..

Ayhan, protokole dair yaptığı açıklamaya ilaveten bu yıl idrak edilecek kurban bayramında küçükbaş hayvan kesimi noktasında Et ve Süt Kurumuyla Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birlikleri arasında müştereken bir organizasyona gidilmesi yönünde de görüş bildirdi.

Protokolün imzalanması sonrasında, TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof.Dr.Veysel Ayhan tarafından Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral'a koyun keçi ve çoban tasarımlı bir maket heykel hediye edildi ve iki kurum yetkilileri günün anısına toplu hatıra fotoğrafı çektiler.

ESK tarafından bastırılan afişte, Et ve Süt Kurumu, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği ve Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği'nin birlikte kırmızı et sektöründe güç birliği oluşturduklarına vurguda bulunuldu.

SÖZLEŞMENİN İLK İMZASI YETİŞTİRİCİ VEYSEL AYHAN'DAN

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel başkanı Prof.Dr. Veysel Ayhan, Denizli Et Kombinasında küçükbaş hayvan yetiştiricisi sıfatıyla ilk hayvan alım sözleşmesini imzaladı.

Ayhan, kombina ziyaretinde kendisinin de yetiştirici olarak bölgelerinde bulunmasından dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Sözleşmeli küçükbaş yetiştiriciliğinin devreye girmesiyle Et ve Süt Kurumu ile yapılan protokolle alım ve fiyat garantisinin sağlandığını ifade eden Ayhan, bir küçükbaş hayvan yetiştiricisi olarak Denizli Et Kombinası Müdürü Mustafa Kıracı ile birlikte sözleşmeyi imzaladı.

Kombina Müdürü Kıracı, Denizli ve çevresindeki 9 ilin yetiştiricileriyle yoğun görüşmeler neticesinde 1497 baş küçükbaş hayvan alım sözleşmesi imzaladıklarını ifade ederek halen de sözleşme yapmak isteyen yetiştiricilerin olduğunu söyledi.

ET VE SÜT KURUMU DENİZLİ ET KOMBİNASI HİZMETE AÇILDI

Et ve Süt Kurumu Denizli Et Kombinası Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Mehdi Eker ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin katılımı ile hizmete açıldı.

Ege bölgesinin en modern et kombinası olma özelliği taşıyan ve yaklaşık 23 milyon liraya mal olan ESK Denizli Et Kombinası, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin katılımı ile hizmete açıldı.

Ege bölgesinin en modern et kombinası olma özelliği taşıyan ve yaklaşık 23 milyon liraya mal olan ESK Denizli Et Kombinası açılış törenine Denizli Valisi Şükrü Kocatepe, Denizli Milletvekilleri Mehmet Yüksel, Bilal Uçar, Nurcan Dalbudak, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı İsmail Kemaloğlu, Hayvancılık Genel Müdür Vekili Dr.İbrahim Özcan, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof.Dr.Veysel Ayhan ve bazı İl Birlikleri Başkanları, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan, Bakanlık Bürokratları, üretici

birlikleri ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri, besiciler ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Mehdi Eker törende yaptığı konuşmada, Denizli'de hizmete açılan tesisin bölgenin hayvancılığı için çok önemli olduğunu belirtti. Türkiye'de çok sayıda ama küçük ölçekteki üreticinin bir güvenesi olması gerektiğini ifade eden Bakan Eker, yetiştiricinin, "hayvanı kestirme yeri, zamanı ve parasını alabilme" endişelerini gidermek için Türkiye'de 10 ilde Et ve Süt Kurumu Kombinasını hizmete açtıklarını bildirdi. Denizli'deki kombinaya 23 milyon lira harcama yaptıklarını kaydeden Eker, tesisin Denizli ve bölgedeki illere hayırlı olması dileğinde bulundu.

Hayvancılığa Destek 9 Kat Arttı

Yatırımlarla sektörü tekrar canlandırma gayretinde olduklarını aktaran Eker, Et ve Süt Kurumu kombinalarına da yaklaşık 140 milyon lira yatırım yaptıklarını açıkladı. Hükümetin hayvancılığa verilen destekleri 9 kat arttırdığına dikkati çeken Mehdi Eker, şöyle konuştu:

"Cumhuriyet tarihinde ilk defa bunun altını çizerek söylüyorum, Türkiye yetiştirdiği yüksek verimli damızlık gebe, düve ihracatını 2013

yılında gerçekleştirdi. AB'ye süt ürünleri ihracatı bizim dönemimizde 2013 Nisan'da gerçekleşti. Çok uzun süredir Türkiye yapmadığı kasaplık hayvan ihracatını yine 2013 yılında başlattı. Türkiye, 2013-2014 yılında gerek hayvansal ürün gerek canlı hayvanda Türkiye ihracatçı ülke konumuna geldi."

"Ne Buğdaydan Ne Keçiden Ne De Koyundan Vazgeçebiliriz"

Anadolu coğrafyasında koyundan ve keçiden vazgeçilmesinin mümkün olmayacağını altını çizen Eker, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde koyun ve keçiye ilk defa Hükümetinin destek verdiğini belirterek, "İlk biz başlattık. Çünkü Anadolu coğrafyası bize şunu söylüyor, 'buğday ile koyun, gerisi oyun.' Ne buğdaydan, ne keçiden ne de koyundan vazgeçebiliriz. İşte onun için bu kombinaları yaptık" diye konuştu.

Açılış töreninde konuşma yapan Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ise et kombinasi olarak açılan binanın, kendisinin belediye başkanlığı öncesinde belediyenin mezbelelik, kullanılmayan bir mezbahanesi olduğunu ve tesisi Et ve Balık Kurumu'na devrederek önemli bir ihtiyacı karşıladıklarını söyledi. Bakan

Zeybekci konuşmasında, "Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile görüşüp Denizli Belediyesi'nin bu mezbahanesini Et ve Balık Kurumu'na devrederek, bölgedeki et ihtiyacı ve hayvan yetiştiriciliği için bir destek mekanizması haline getirdik. Bölgedeki ihtiyaçtan dolayı buranın önemi anlaşılacaktır. Ama diğer taraftan buranın farklı bir özelliği var. Güvenli, sağlıklı, hijyenik bir tesistir ve çevremizde bu ihtiyacın giderilmesi için de son derece önemli kurumdur. Gönlümüz rahat, Allah'a şükürler olsun Denizli'nin ve çevrenin tamamen ihtiyacını görebilecek olan bir merkezimiz var, bir tesisimiz var."

Türkiye'nin tarım, hayvancılık ve diğer alanlarda büyük hayallerinin olduğunu söyleyen Nihat Zeybekci, gıda, tarım, ihracat ve dış ticarete büyük destek verdiklerini kaydetti. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı çalışanlarının Türkiye'nin her yerinde büyük bir aşkla vatandaşın

ayağına gittiğini vurgulayan Zeybekci, "Denizli'dekilerden şahit olduğum için söylüyorum. Vatandaşlarımızın evine kadar gidiyorlar. Evine kadar varıp 'bu destekleri gel al, kullan' diye anlatmaya gittiklerini ben çok iyi biliyorum" diye konuştu.

Konuşmaların ardından Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral ile Denizlili besiciler arasında sözleşmeli besicilik uygulaması kapsamında küçükbaş ve büyükbaş besicilik sözleşmesi imzalandı. Şölen havasında geçen törenle, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Mehdi Eker, Ekonomi Bakanı Zeybekci ve diğer katılımcılarla Et ve Süt Kurumu Denizli Et Kombinasyonunun açılışını gerçekleştirdi.

Bakan Eker ve Zeybekci daha sonra kombinada incelemelerde bulundu, ardından kurum müdürlüğünün önündeki bahçeye ağaç dikti ve hatıra fotoğrafı çekti.

*Bakan Eker,
"Anadolu coğrafyası bize şunu söylüyor,
'buğday ile koyun,
gerisi oyun.'
Ne buğdaydan,
ne keçiden
ne de koyundan
vazgeçebiliriz.
İşte onun için
bu kombinaları
yaptık"*

BİRLİKLERİMİZ, "SİMA 2015 ULUSLARARASI TARIM VE HAYVANCILIK FUARI" NDA

SİMA-SİMAGENA, Uluslararası Tarım, Tarım Makineleri ve Hayvancılık Fuarı 22 - 26 Şubat 2015 tarihleri arasında Paris-Nord Villepinte fuar alanında gerçekleştirildi.

Bu yıl 76.'sı düzenlenen organizasyon, yılın ilk tarım fuarı olma özelliğini taşıırken, iki yılda bir düzenlenen fuar, bu yıl tüm seviyelerde "Önce Yenilik" sloganı ile kapılarını açtı. Fuar yöneticileri, zorlu piyasa şartlarına rağmen fuarın genişlediğine ve katılımcı sayısının giderek arttığına dikkat çekti.

Fuar, 2013 senesinde 248.000 ziyaretçi ve 42 ülkeden toplam 1.700 katılımcı sayısına ulaşmıştır. Ziyaretçilerin %80'i alıcılardan ve %20 si satın alma yetkililerinden oluşmuş ve bunların %72'si çiftlik sahibi ve iş adamları olmuştur.

SİMA-SİMAGENA 2015 fuarında bu yıl öncekilere

farklı olarak salonlardan birinde yenilenmiş SIMAGENA ile (büyük ve küçükbaş hayvan) hayvancılık, işleme ve hayvancılık malzemeleri, bakım, taşıma ve yenilenebilir enerji (biyogaz) sektörüne ayrıldı. Bir diğer fuar ise yine Paris Expo da düzenlenen SIA 2015 fuarı olup küçükbaş, büyükbaş, pet hayvanları, at ve aksesuarları ile gıda ürünlerinden oluşan ve 5 farklı fuar sergi alanında gerçekleştirildi.

Bu fuarda aynı zamanda özellikle özel sektör ve hayvancılık birlikleri tarafından geliştirilen ırklar ve ürünleri sergilendi. Yine fuar kapsamında çeşitli damızlık yarışmaları ile hayvancılık gösterileri yapıldı.

Türkiye'den Kamu, özel sektör ve sektör paydaşı sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile yetiştiricilerin katıldığı Fuara, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin Başkanları ve

üyeleriyle birlikte Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof.Dr. Veysel Ayhan, Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Yönetim Kurulu Üyeleri Hasan Çakır, Necmettin Aygün ve Ethem Doğan, Genel Sekreter Veysel Ören ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Küçükbaş Hayvancılık Araştırmaları Grup Koordinatörü Doç.Dr. İrfan Daşkıran ve bazı Üniversitelerden akademik personel katıldı.

Fuar kapsamında, sektördeki yenilikler ve gelişmeler hakkında İl Birliklerinin Başkanlarıyla birlikte açılan stantlarda bilgiler alınarak, Interbev adlı kuruluşun koyun ve keçicilik üzerine açtığı stand ziyaret edildi.

Bu kapsamda Interbev Koyunculuk bölüm başkanı Maurice Huet, ve Fransa Dağlık Alanlar Koyun Yetiştiricileri Başkanı Jean-Luc Chauvel ile ithalat ihracat sorumlusu François Tahon'la görüşüldü. Ayrıca Kuzey Fransa Koyun Seleksiyon Organizasyonu Suni Tohumlama İstasyonu ziyaret edilerek Organizasyon başkanı Jean-Pierre Josselin ve istasyon şefi Yves Lemarie ile Fransa koyun suni tohumlama ve ıslah organizasyonları hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

Paris-Nord Villepinte fuar alanında gerçekleştirilen fuarda özellikle özel sektör ve hayvancılık birlikleri tarafından geliştirilen ırklar ve ürünleri sergilendi. Yine fuar kapsamında çeşitli damızlık yarışmaları ile hayvancılık gösterileri yapıldı.

2015 YILI PROGRAM DEĞERLENDİRME TOPLANTILARI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne (TAGEM) düzenlenen 2015 yılı Program Değerlendirme Toplantısı 09- 13 Şubat 2015 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirildi.

TAGEM Genel Müdürü Doç. Dr. Masum Burak, açılış konuşmasında daha önce dağılmış bir şekilde yapılan bu toplantıların son on yıldır bir arada yapıldığını, bunun dünyada başka bir örneğinin olmadığını ifade etti.

09 Şubat 2015 tarihinde Program Değerlendirme Toplantılarının açılışına katılan TAGEM Genel Müdürü Doç. Dr. Masum Burak, açılış konuşmasında daha önce dağılmış bir şekilde yapılan bu toplantıların son on yıldır bir arada yapıldığını, bunun dünyada başka bir örneğinin olmadığını ifade ederek, enstitülerin fiziki, personel ve bütçe altyapılarının uluslararası düzeyde araştırma yapabilecek seviyeye yükseltildiğini söyledi.

TAGEM'in yürüttüğü önemli araştırma çıktılarından örnekler veren Burak, ileriye yönelik hedefler ve yapılması gereken çalışmalar

hakkında çeşitli değerlendirmelerde bulundu.

Toplantıya; Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof.Dr. Veysel Ayhan ve Genel Sekreter Veysel Ören ile birlikte Bakanlık, diğer kamu kurum ve kuruluş yetkilileri, üniversite öğretim üyeleri, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri ile KKTC ve enstitü/istasyonlardan araştırmacılar katılarak projeler değerlendirildi.

Toplantıda, 6 farklı grup halinde Hayvancılık, Hayvan Sağlığı, Gıda-Yem, Su Ürünleri

konularında araştırma enstitü/istasyonlar tarafından hazırlanan yeni teklifler, devam eden ve sonuçlanan araştırma projeleri ele alınırken ayrıca TÜBİTAK, Kalkınma Ajansları ve Bakanlık Ar-Ge Destekli projeler ve diğer kaynaklardan desteklenen projeler hakkında bilgi amaçlı sunumlar yapıldı.

MERKEZ BİRLİĞİ ISLAH KOMİSYONU TOPLANDI

Birliklerin yürüteceği soykütüğü programının uygulama esaslarını belirleyen taslak üzerinde çalışılarak bir sonraki toplantıya kadar sonuçlandırılması kararına varıldı.

Merkez Birliğimizce oluşturulan Islah Komisyonu ilk toplantısını 9 Şubat 2015 tarihinde Antalya'da gerçekleştirdi. Prof.Dr. Veysel Ayhan'ın başkanlığında yapılan toplantıya TAGEM Küçükbaş Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Daire Başkanı Dr. Ali Ayar ve komisyon üyeleri, Prof.Dr. Mustafa Tekerli, Prof.

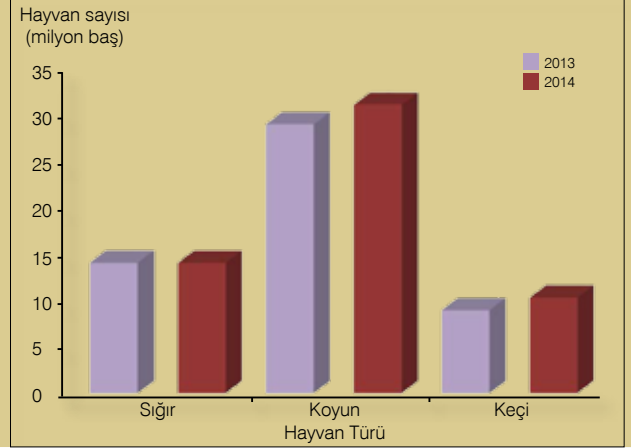
Dr. Türker Savaş, Doç.Dr. İrfan Daşkiran ve Veysel Ören katıldılar.

Toplantıda; yerli koyun ve keçi ırklarımızın ıslahının önemine vurgu yapılarak illerde soykütüğü programlarının bir an önce başlatılması yönünde Bakanlığın vereceği soykütüğü tutma yetkisi de

göz önüne alınarak bir rapor hazırlanarak Bakanlığa arz edilmesi kararlaştırıldı.

Toplantıda ayrıca Birliklerin yürüteceği soykütüğü programının uygulama esaslarını belirleyen taslak üzerinde çalışılarak bir sonraki toplantıya kadar sonuçlandırılması kararına varıldı.

2014 YILINDA KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYISI VE ÜRETİM ARTIŞLARI SAĞLANDI

Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) yapılan açıklamalara göre; 2014 yılsonu itibariyle küçükbaş hayvan sayısı, 31 milyon 115 bin başı koyun, 10 milyon 462 bin başı keçi olmak üzere toplamda 41 milyon 462 bin baş olarak gerçekleşti.

Bu sayı itibariyle küçükbaş hayvan sayısında 2013 yılına göre %7.7 oranında artış sağlandı.

Büyükbaş hayvan sayısı 14.2 milyon olarak gerçekleşirken, bir önceki yıla göre %2 oranında azalış kaydedildi.

2014 yılı illere göre koyun sayısında 2 milyon 443 bin baş ile Van birinci, 1 milyon 895 bin baş ile Konya ikinci ve 1 milyon 856 bin baş ile Şanlıurfa üçüncü sırada yer aldı.

Keçi sayıları itibariyle de; 772 bin 886 baş ile Mersin birinci, 629 bin 208 baş ile Antalya ikinci, 412 bin 208 baş ile Adana üçüncü sırada yer aldılar.

Toplam kırmızı et üretimi 4.çeyrek döneminde 402 bin 335 ton olarak tahmin edilirken koyun eti üretimi 36 bin 525 ton olarak tahmin edildi.

Koyun eti üretimi kurban bayramının gerçekleştiği dönemde bir önceki döneme göre % 68.9 oranında artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre % 5.4 oranında arttı. Toplam süt üretimi 2014 yılında bir önceki yıla göre % 1.5 oranında artarken toplam süt üretimi 2014 yılında 18 milyon 499 bin ton olarak gerçekleşti. Bu rakamın %91.2'si inek sütü, % 6'sı koyun sütü, %2.5'ini keçi sütü ve % 0.3'ünü de manda sütü oluşturdu. Bir önceki yıla göre yapağı üretimi % 6.5, kıl üretimi % 11.4 ve tiftik üretimi ise % 7.8 oranında arttı.

Küçükbaş hayvan sayısında 2013 yılına göre %7.7 oranında artış sağlandı.

ULUSAL KOYUN KEÇİ ISLAH PROGRAMI KAPSAMINDA SOYKÜTÜĞÜ SİSTEMİ KONULU TOPLANTI DÜZENLENDİ

1 3 Mart 2015 tarihinde Merkez Birliğinde ulusal koyun keçi islah programı kapsamında soykütüğü sistemi konulu bir toplantı düzenlendi.

Toplantıya Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Hayvancılık Genel Müdürlüğü İslah Geliştirme Daire Başkanı Dr. Bekir Ankaralı ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Küçükbaş Hayvancılık ve Su Ürünleri Daire Başkanı Dr. Ali Ayar ve Ali Rıza Akıncı katıldı.

Merkez Birliğinden ise Genel Başkan Yardımcısı

Nihat Çelik, Genel Sekreter Veysel Ören ve Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu'nun katıldığı toplantıda Ulusal Koyun Keçi İslah Programı kapsamında soykütüğü sistemi ve kurulması planlanan koç/teke test istasyonları ile ilgili bir sunum gerçekleştirildi.

Genel Sekreter Veysel Ören tarafından gerçekleştirilen sunumda karşılıklı fikir alışverişinde bulunularak önerilen hususlar doğrultusunda uygulanacak sistemin olgunlaştırılması görüşünde birleşildi.

BANDIRMA'DA DAMIZLIK KOÇ İHALESİNE BÜYÜK İLGI

Damızlık koç satışı ihalesine 30 ilden toplam 1000'in üzerinde yetiştirici katıldı. İhale öncesi katalogları dikkatle inceleyen yetiştiriciler önceden belirledikleri koç ve toklular için kıyasıya yarıştı.

Balkesir'in Bandırma ilçesinde, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı Koyunculuk Araştırma İstasyonu'nda yetiştirilen damızlık koçlar, açık artırmada 5 bin liraya varan fiyatlardan alıcı buldu.

Koyunculuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü tarafından her yıl düzenlenen damızlık koç satışı, açık artırma usulü ile 08.04.2015 tarihinde gerçekleştirildi.

Balkesir'in Bandırma ilçesinde faaliyet yürüten Koyunculuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü'nde yapılan ihalede 5 bin 200 TL'ye koç satışı gerçekleşti. Koyunculuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü bünyesinde yetiştirilen Karacabey Merinosu 30 damızlık koç, 110 toklu düzenlenen ihaleyle satışa çıkartıldı.

Damızlık koçlar 2 bin ila 5 bin TL arasında değişen fiyatlarda alıcı buldu.

Damızlık koç satışı ihalesine 30 ilden toplam 1000'in üzerinde yetiştirici katıldı.

İlklere sahne oldu

İhale öncesi düzenlenen törene Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Merkez Birliği Yönetim Kurulu üyesi Hasan Çakır, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Zekeriya Erdurmuş Balkesir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Bayram Atbakan, Çanakkale İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Doç. Dr. Ferhan Savran, Eskişehir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Köksal katıldı. İhaleye Merinos koyuncuğu yetiştiriciliği yapılan illerden yetiştiriciler yoğun katılım gösterdi.

Tarımsal Araştırma ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Koyun Araştırma İstasyonu ilk defa ihale öncesi, ihalede satışa çıkacak koç ve tokluların pedigrî bilgilerinin yer aldığı katalog bastırıp yetiştiricilere dağıttı. İhale öncesi katalogları dikkatle inceleyen yetiştiriciler önceden belirledikleri koç ve toklular için kıyasıya yarıştı.

Yine bu yıl ilk kez ihale alanı yurtdışında örneklerinde olduğu gibi düzenlendi. İhaleye katılacak yetiştiriciler için tribünler kuruldu.

30 damızlık koçtan ilki Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Balıkesir İli Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Zekeriya Erdurmuş ve Bandırma Koyunculuk Araştırma Müdürü Müstakim Bayram tarafından satışa çıkartıldı.

İstasyon Müdürü Müstakim Bayram, açık artırma öncesi gazetecilere yaptığı açıklamada, bilimsel çalışmalarla edilen verilerin değerlendirilmesi sonucu seçilen nitelikli damızlık koçların her yıl ihaleyle satıldığını söyledi.

Kuruluşun amacının damızlık koç yetiştirmek olduğunu

vurgulayan Bayram, "Her yıl yetiştiricilerin damızlıklara olan ilgisi artıyor. Bu talepleri karşılamak amacıyla küçükbaş hayvancılıkta suni tohumlama ve embriyo transferi gibi konularda çalışma yapmak üzere 'Bandırma Biyoteknoloji Projesi'ni uygulamaya koyduk" diye konuştu.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan yaptığı konuşmada katalog çalışmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

İhaleyi tarihi bir gün olarak niteleyen Başkan Ayhan: "İhaleye katılmak ve izlemek üzere gelen yetiştiricilerin duyduğu heyecan bizleri de heyecanlandırdı. Artık damızlık koçun önemini bilen bir yetiştirici grubumuz var. Sürülerinde kaliteyi

ve verimi artıracak olan koçlar için kıyasıya yarıştılar. Ülkemizdeki küçükbaş hayvancılık için güzel bir gündü" dedi.

Koyunculuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü, bilimsel çalışmalarla elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda seçilen nitelikli damızlıkları her yıl geleneksel olarak yapılan damızlık koç satışıyla yetiştiricilere satıyor.

Pedigri kayıtları tutulmuş, damızlık değer sıralaması yapılmış, koç bilgi kartları düzenlenmiş damızlık koçların yetiştiriciye sunulduğu satışta, ayrıca Kuruluş çalışanları tarafından hazırlanan "2015 Damızlık Koç Kataloğu", "Koyun Yetiştiriciliği El Kitabı" ve koyunculukla ilgili çeşitli konuları içeren broşürler yetiştiricilere ulaştırıldı.

İhaleyi tarihi bir gün olarak niteleyen Ayhan: "İhaleye katılmak ve izlemek üzere gelen yetiştiricilerin duyduğu heyecan bizleri de heyecanlandırdı. Artık damızlık koçun önemini bilen bir yetiştirici grubumuz var. Sürülerinde kaliteyi ve verimi artıracak olan koçlar için kıyasıya yarıştılar. Ülkemizdeki küçükbaş hayvancılık için güzel bir gündü" dedi.

DAP, GAP, KOP ve DOKAP KAPSAMINDA YETİŞTİRİCİLERE %80 HİBELİ DAMIZLIK KOÇ ve TEKELER DAĞITILYOR

Dik Köyünde düzenlenen Programa; Vali Yrd. Numan Tahir Şimşek, İl Müdür Vekili Vahap Şimşek ve Bingöl İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali Kaysadu, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü Ömer Öztürk ve hayvan üreticilerinin katılımı ile yapılan törende 148 adet damızlık Teke dağıtımı yapıldı.

Bingöl'de, "Halk Elinde Hayvan Islahı Ülkesel Projesi" kapsamında köylülere 148 damızlık teke törenle dağıtıldı.

Merkeze bağlı Dik köyünde düzenlenen törende konuşan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Vekili Vahap Şimşek, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik büyük-

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yürütülmekte olan GAP-DAP-KOP ve DOKAP Projeleri kapsamında %80 hibeli Damızlık koç dağıtımı için Sur İlçesine bağlı Koyungüden köyünde tören düzenlendi. Törene İl Müdürü Mustafa Ertan Atalar, İl Müdür Yardımcısı Sedat İldız, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği

baş ve küçükbaş hayvancılık işletmelerinin altyapılarının geliştirilmesi, hayvansal üretimde verimlilik ile kalitenin artırılması, modern hayvancılık işletmelerinin kurulması amacıyla hazırlanan proje kapsamında dağıtılan tekelerin yüzde 80 hibe olduğunu söyledi.

Şimşek, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının desteğiyle DAP kapsamında hibe programların devam edeceğini belirterek, şunları kaydetti: "Türkvat sistemine göre işletmesi aktif olan yetiştiricilere; büyükbaş için en az 10 baş anaç, en çok 49 baş anaç kapasiteli, küçükbaş için en az 100 baş anaç, en çok 200 baş anaç kapasiteli yeni ahır ve ağıl yapımı, tadilatı ve kapasitelere uygun damızlık erkek boğa, koç, teke alımına hibe desteği uygulanacak. Hibe Desteği proramı 2014-2018 yılları arasında uygulanacak."

Yapılan konuşmaların ardından 148 teke hak sahiplerine teslim edildi. Törene, Vali Yardımcısı Numan Tahir Şimşek, Bingöl İli Damızlık Koyun, Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali Kaysadu ve diğer yetkililer katıldı.

Şube Müdürü Hamdullah Güven, Diyarbakır İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Abdullah Çetinkaya ve yetiştiriciler katıldı.

Proje kapsamında, 40 yetiştiriciye toplam 228 adet Zom koçu dağıtıldı. Törende konuşan İl Müdürü Mustafa Ertan Atalar, projenin bölge ve ülkemiz hayvancılığının kalkınması açısından önem arz ettiğini belirtti.

Yetiştiriciler koçlarını teslim aldıktan sonra memnuniyetlerini belirterek, bu tür projelerin devamı etmesi yönünde temennide bulundular.

BİNGÖL

DİYARBAKIR

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca konulan DAP, GAP, KOP ve DOKAP kapsamındaki illerde %80 hibeli damızlık koç ve tekeler çeşitli illerde yapılan törenlerle yetiştiricilere dağıtılıyor. Uygulama ile hayvansal üretimde verimlilik ve kalitenin artırılması hedefleniyor.

KARAMAN

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca uygulamaya konulan Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve

Doğu Karadeniz projeleri kapsamındaki illerde, mevcut damızlık sığır ve damızlık koyun işletmelerinin inşaat ve damızlık erkek materyal temininin desteklenmesine ilişkin proje çerçevesinde, 27 Şubat 2015 günü Kaşoba köyünde 8 üreticiye 41 baş Anadolu Merinosu cinsi damızlık koç dağıtımı yapıldı. Koç dağıtım törenine İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdür Vekili Uğur Erkan, Karaman İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Osman Yeşildaş, Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdür Vekili İbrahim Erkol, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdür Vekili Ahmet Erakdemir, Kaşoba Köyü Muhtarı Yüksel Öcal ve hak sahibi üreticiler katıldı.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden konu hakkında yapılan açıklamada: " KOP Projesi kapsamında Kaşoba Köyünde dağıtımı yapılan 41 baş koçun 21 başı Karaman Merkez İlçeden 4 yetiştiriciye, 20 başı ise Ayrancı İlçemizdeki 4 yetiştiriciye verilmiştir. Bakanlığımızca onaylanan ve dağıtımı yapılacak olan 420 baş koç-tekenin toplam bedeli 546 bin TL olup bu tutarın % 80 i olan 436 bin TL si hibe olarak Bakanlığımızca karşılanacaktır. Kaşoba köyünde dağıtımı yapılan 41 koç, İl Müdürlüğümüz ve Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin birlikte yürüttüğü Halk Elinde Islah Projesi işletmelerinden temin edilmiştir.

İlimizde 2 adet Anadolu Merinosu ve 2 adet de Akkaraman ırkı olmak üzere 4 adet Halk Elinde Islah Projesi uygulanmaktadır. Halk Elinde Islah Projesi kapsamında 26 bin baş koyun ve 12 bin baş kıl keçisi bulunmakta olup yetiştiricilerimizin damızlık materyal ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır. Yeni ağıl yapımı ve tadilat projelerine verilecek destekleme ile ilgili çalışmalarımız Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ile birlikte koordineli olarak devam etmektedir denildi.

Diğer yandan 11 mart 2015 tarihinde KOP Projesi kapsamında Ayrancı ve Merkez İlçedeki 19 yetiştiriciye 120 baş koç dağıtımı gerçekleştirildi.

KAYSERİ'NİN KOÇLARI SİVAS'TAN

Sivas İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği yürüttüğü başarılı çalışmalarının meyvesini almaya başladı. Birlik, yetiştirdiği ilk damızlık koçlarla Kayseri'nin damızlık koç ihtiyacını karşılayacak.

Sivas İl Tarım, Gıda ve Hayvancılık Müdürlüğü ile Kayseri İl Tarım, Gıda ve Hayvancılık Müdürlüğü arasında protokol imzalandı. Protokol gereğince Kayseri ilinin yaklaşık 10 bin adet damızlık koç ihtiyacı Sivas tarafından karşılanacak.

Birlik Başkanı Ethem Doğan, Sivas ile Kayseri illeri arasında yapılan protokol ile ilgili yaptığı açıklamada, "Kayseri Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'ne yetiştirdiğimiz ilk damızlık hayvanları veriyoruz. Yapmış olduğumuz protokolle Kayseri ilinin damızlık koç ihtiyacını Sivas karşılayacak" dedi.

Birlik olarak önemli projelerle Türkiye'ye örnek olduklarını belirten Doğan, "Bu protokol kapsamında Kayseri il sınırları içerisinde bulunan tüm yetiştiricilere ıslahtan elde ettiğimiz damızlık değeri taşıyan koçları Sivas karşılayacak. Ülkemizin en büyük ıslah çalışmalarını yürüten ilimiz; bu çalışmaların meyvelerini görmeye başladı" dedi.

Doğan, ayrıca bu protokolle yaklaşık 10 bin adet koç ihtiyacının karşılanmasının yolunun açıldığını belirtti.

Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası Ve Doğu Karadeniz projeleri kapsamında 97 adet Morkaraman ve Akkaraman (Şavak) ırkı koç, Erzincan iline 54 baş ve Tunceli ilinde 68 baş Akkaraman

ELAZIĞ

Şavak ırkı koçları birliğe ait koç üretim çiftliğinden dağıtımları gerçekleştirildi.

Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Fırat Üniversitesi ve Elazığ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin de katkılarıyla yürütülen Elazığ ilindeki akkaraman koyunlarının genetik anlamda tanımlanması projesi ise, hayvanlardan alınan numuneler ve ölçümler ile sona doğru yaklaşmaktadır.

AKSARAY'DA "ÇOBANLAR YARIŞIYOR" BİLGİ YARIŞMASI 3.KEZ DÜZENLENDİ

*Mahmut Aktürk;
" Biz, Türkiye'de
çobanlığı gündeme
taşımak, farkındalık
oluşturmak
istiyoruz.
Çünkü çoban
küçükbaş
hayvancılık için
çok önemli.
Bir çoban, bir
de mera önemli.
Çobanlık Türkiye
hayvancılığı önünde
çok ciddi bir sorun
gibi duruyor. O
yüzden çobanlığı
sevdmek, gündeme
taşımak, sorun
ve sıkıntılarını
dile getirmek için
böyle bir sosyal
organizasyon
yapıyoruz."*

Aksaray'da, Çobanlar Yarışıyor bilgi Yarışması'nın bu yıl 3'üncüsü gerçekleştirildi. 120 çoban arasında seçilen 8 finalist çoban kıyasıya yarıştı.

Aksaray İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ve Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından Aksaray Kültür Merkezi'nde yapılan programa, Vali Yardımcısı Şahin Bayhan, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Belediye Başkan Yardımcısı Yılmaz İlhan, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Bestami Zabun, Ziraat Odası Başkanı Emin Koçak, Aksaray İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mahmut Aktürk ve çok sayıda çobanla yakınları katıldı.

Aksaray İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mahmut Aktürk, Türkiye'de ilk

kez Aksaray'da düzenlenen yarışmadaki amaçlarının çobanlığı gündeme getirmek ve yetiştiricilere sevdirmek olduğunu belirterek, "Biz, Türkiye'de çobanlığı gündeme taşımak, farkındalık oluşturmak istiyoruz. Çünkü çoban küçükbaş hayvancılık için çok önemli. Bir çoban, bir de mera önemli. Çobanlık Türkiye hayvancılığı önünde çok ciddi bir sorun gibi duruyor. O yüzden çobanlığı sevdirmek, gündeme taşımak, sorun ve sıkıntılarını dile getirmek için böyle bir sosyal organizasyon yapıyoruz. Yarışmayı üyelerimiz arasında yapıyoruz. Bu kapsamda üyelerimize eğitim veriyoruz. 640 yetiştiricimiz tarımsal yayın ve danışmanlık hizmeti alıyor. Onlar arasında bir bilgi yarışması yapıyoruz. Verimliliği ve üretimi artırmaya, kaliteyi artırarak sağlıklı gıda üretmeye çalışıyoruz. Çünkü bizim ülkemiz ve ilimiz üreten bir ülke. Eğer üretiyorsak bunu dış devletlere satmak zorundayız. Satmak içinde verimliliği, üretimi artırmak, bulaşıcı hastalıklarla mücadeleyi kazanmak zorundayız ki bu işi yapalım. Bu iş için de eğitim çok önemli. Bu yarışmanın Türkiye'nin diğer illerinde de yaygınlaşmasını ve Türkiye finalinin yapılmasını hedefliyoruz. Yarışma sonrası 1'inciye 4 bin lira, 2'inciye 3 bin, 3'üncüye 2 bin lira ve diğer yarışmacılara da yarım altın vererek ödüllendireceğiz. Çünkü teşvik etmek istiyoruz."

Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Bestami Zabun'da yaptığı konuşmada; "Bildiğiniz üzere ilimiz bir tarım ve hayvancılık şehridir. TÜİK verilerine göre ilimiz nüfusunun % 42'si geçimini tarım sektöründen sağlıyor. Tarımda sektörü içerisinde de hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Şu an itibarıyla ilimizde 506.000 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Bakanlığımızın Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirdiğimiz ve bu yıl üçüncüsünü düzenlediğimiz Çobanlar Yarışıyor isimli yarışmamız Türkiye'de sadece ilimizde düzenlenmektedir. Buradaki amacımız çiftçilerimizin dikkatini çekmek ve böylelikle onların Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinden daha fazla yararlanmalarını sağlamaktır. Bundan sonra da her yıl Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğimiz ile beraber bu yarışmayı tekrarlamayı düşünüyoruz." şeklinde konuştu.

120 çoban arasında seçilen 8 çobanın kıyasıya yarıştığı finalde altın sorular sonunda Armutlu Köyünden katılan Sami Doğan birinci, Yapılcan Köyünden katılan Mehmet Emin Ulubaş ikinci, Boyalı Köyünden katılan Hasan Hüseyin Gölpınar ise üçüncü oldu.

Programda bir konuşma yapan Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan; Ülkemizdeki küçükbaş hayvancılığın sorunlarından bahsederek, bu sorunların giderilmesi konusunda yapılması gerekenler hakkında detaylı bilgiler verdi. Çobanlığın küçümsenecek bir meslek olmadığını ve bu kurslar sayesinde çobanlığın artık profesyonel şekilde yapılmaya başladığını belirtti.

Ayhan, "Bir ülkede insanlığın dengeli, sağlıklı bir şekilde beslenebilmesi için hayvansal kökenli gıdalar son derece önemli. Bunu biz et, süt, yumurta, peynir gibi ürünlerden karşılıyoruz. Türkiye'de kırmızı et ihtiyacının karşılanmasında, açığının giderilmesinde koyun ve keçiciliğin önemli bir yeri var. Bu bağlamda özellikle hayvancılığın içerisinde unutulmuş,

yıllardır ihmal edilmiş bir sektör olan koyun keçi sektörü, son 8-10 yıllık bir zaman diliminde ilk kez 2006'dan itibaren bakanlığımız tarafından destekleme kapsamına alınmış, il birliklerimiz kurulmuş ve şu an itibarı ile 230 bin koyun keçi yetiştiricisi Türkiye'de gayret gösteriyor." dedi.

Konuşmaların ardından programın yarışma bölümüne geçildi ve elemelerde başarılı olup finale kalan 8 yarışmacıya her biri on puan değerinde olan 15 soru soruldu. Yarışma sonunda iki yarışmacının 110 puan, üç yarışmacının ise 100 puan alması sonucu oluşan eşitlikten dolayı altın sorulara geçildi. Altın sorular sonunda Armutlu Köyünden katılan Sami Doğan birinci, Yapılcan Köyünden katılan Mehmet Emin Ulubaş ikinci, Boyalı Köyünden katılan Hasan Hüseyin Gölpınar ise üçüncü oldu.

Yarışmanın birincisine Vali Yardımcısı Şahin Baykan tarafından 4000 TL'lik, ikinciyeye Aksaray Belediye Başkan Yardımcısı Yılmaz İlhan tarafından 3000 TL'lik, üçüncüye ise Genel Başkan Prof. Dr. Veysel Ayhan tarafından 2000 TL'lik çek verildi. Diğer beş yarışmacıya da altın hediye edildi.

Sami Doğan, birinci olduğu için mutlu olduğunu belirterek "Yarışmaya katılmak için çok çalıştım. Çocuklarım uyuduğu zaman ben uyumadım ve yarışma için ders çalıştım. Çok emek verdim ve emeğimin karşılığını aldığımı inanıyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ederim" dedi.

Yarışmanın ardından Aksaray'ın Malaklı cinsi çoban köpekleri tanıtım için sahnede gösteri yaptı. Sonra Aksaray'ın yerel sanatçısı Mine Gez tarafından konser verildi.

Yarışma birincisi Sami Doğan birinci olduğu için mutlu olduğunu belirterek "Çok emek verdim ve emeğimin karşılığını aldığımı inanıyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ederim" dedi.

VAN'DA SÜRÜ YÖNETİCİLERİ KEPENEKLERİNİ GİYDİ

Nihat Çelik; Bakanlığımızın çobanlarımızın eğitimine ve desteklenmesine ilişkin yaptığı duyarlı çalışmalarını, çobanlarımıza sahip çıkmasını küçükbaş hayvancılığımız adına takdirle karşılıyor ve bu konuda başta Sayın Bakanımız Mehdi Eker ve hizmeti geçen herkese teşekkür ediyorum” dedi.

Van'ın Erciş ilçesinde 'Sürü Yönetimi Elemanı Benim Projesi' kapsamında düzenlenen eğitim programına katılan 17 kursiyere düzenlenen törenle sertifikaları verilip, çoban kepenekleri giydirildi.

Erciş Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Çok Amaçlı Toplantı Salonu'nda düzenlenen törene; Van Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Fevzi Altuner, TÜDKİYEB Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Erciş Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Cihat Çağrı, Erciş İlçe Milli Eğitim Müdürü İsmail Yüce, Erciş Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Nihat Kıyan, kursiyeler ile diğer ilgililer katıldı. Kursiyeler adına yapılan konuşmanın ardından, kürsüye gelen Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin binlerce yıldır süre geldiğini anımsattı. Yetiştiricilikte sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için

çobanlık mesleğinin de sürdürülebilir olması gerektiğini belirten Çelik, Türkiye'de yaklaşık 250 bin küçükbaş hayvan yetiştiricisinin sesi olarak bu konuya çok önem verdiklerini söyledi. Çobanın sürüsünü yönlendiren, kışın ağılda, yazın merada beslenmesini sağlayan, doğal otlatma yöntemi ile doğanın korunmasına katkıda bulunan, çevreye ilişkin önlemleri alan, sürüsündeki hayvanlarının sağlığını koruyan, bakım işlerini yürüten, sürüsünde yürütülen her türlü teknik ve sağlık işlemlerinde destek hizmeti veren ve gerçek anlamda çevreci ve hayvan sever insan olduğunu anlatan Çelik, "Peygamberlerin de zaman zaman bu mesleği sürdürmüş olması bizim için çok manalıdır. Bakanlığımızın yaptığı son çalışmalarla küçükbaş yetiştiriciliğini hayvancılıkta merkezi konuma odaklanmış, alınan tedbirler, teşvikler ve uygulanan doğru politikalarla küçükbaş hayvan varlığımız tekrardan önemsenecek derecede bir yükselme trendine girmiştir. 2013 yılının ekim ayında başlayan ve bugün itibarıyla yaklaşık 8 bin 500 çobanımız açılan kurslara katılarak sertifikalarını almışlardır. Ayrıca, 500 küçükbaş hayvan varlığına sahip işletmelerimize 5 bin lira çoban desteği sağlanmıştır. Çobanlarımızın sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmaları yönünde de son derece olumlu adımlar atılmıştır.

Bakanlığımızın çobanlarımızın eğitimine ve desteklenmesine ilişkin yaptığı duyarlı çalışmalarını, çobanlarımıza sahip çıkmasını küçükbaş hayvancılığımız adına takdirle karşılıyor ve bu konuda başta Sayın Bakanımız Mehdi Eker ve hizmeti geçen herkese teşekkür ediyorum” dedi.

İl Müdürü Fevzi Altuner ise konuşmasında, yapılan bu eğitimlerle sürü yönetimi elemanlığını cazibeli bir meslek haline getirmek ve bu sayede kırsal alanda vasıflı ve kayıtlı yeni bir istihdam ortamı oluşturmak, sürü yönetimi elemanlığını teknik ve uygulama kapasitelerini geliştirmek, meraların bilinçli kullanılması ve korunmasına doğrudan katkı sağlamak, küçükbaş hayvanlardan elde edilen verimi artırmak ve ülke ekonomisine sağladığı katkıyı arzu edilen düzeye ulaştırmak gayesinde olduklarını söyledi. Erciş'te açılan kurslarda 17 kursiyerin sertifika almaya hak kazandığını ifade eden Altuner, projede ve eğitimlerinde görev alan kurum yöneticileri ile teknik elemanlara, ayrıca kursiyelerin kepeneklerini satın alarak kendilerine jest yapan İlçe Kaymakamı Mehmet Şirin Yaşar'a teşekkür etti.

Konuşmaların ardından, kursu başarı ile bitiren 17 kursiyere protokol üyeleri tarafından sertifikaları verilip, kepenekleri giydirildi.

GÜMÜŞHANE'DE 64 SÜRÜ YÖNETİCİSİ SETİFİKASINA KAVUŞTU

Gümüşhane'de açılan Sürü Yönetimi Elemanı Eğitimi kursunun sona ermesi dolayısıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Vali Gazi Şimşek Çiftçi Evi'nde düzenlenen törende, kursa katılan 64 kursiyere sertifikaları verildi.

Törene, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Edip Birşen, Türkiye Damızlık Koyun Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi aynı zamanda Gümüşhane İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Necmettin Aygün, Çalışma ve İş Kurumu Müdürü

Dilek Şehnaz Aşıcı, Halk Eğitim Merkezi Müdürü Hasan Taş, ve yetiştiriciler katıldı.

İl Müdürü Birşen, yaptığı konuşmada, açılan kursla kursiyerlere koyun ağılı ve keçi barınağı kurabilme, koyun ve keçi ırkını seçebilme, küçükbaş hayvanların besleme ve bakımını yapabilme, çoğaltabilme, bulaşıcı ve yetiştirme hastalıklara karşı koruyabilme ve mücadele edebilme, biyogüvenlik uygulamalarına hakim olma, sağım yapabilme yeteneği kazandırmak ve kırsal alanda sürü yönetimi elemanlığını daha cazibeli bir meslek haline getirmek olduğunu söyledi. Konuşmaların ardından kursiyerlere sertifikaları verildi.

MALATYA'DA KADIN SÜRÜ YÖNETİCİLERİ SETİFİKALARINI ALDI

Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın, Akçadağ İlçesi Kürecik ve Kozluca Mahallerinde düzenlenen Sürü Yönetimi Eğitimi Kursiyer sertifikaları dağıtım programına katıldı.

Akçadağ Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mekselin Yıldız, yaptığı konuşmada, "Katılımcı kadınlara çok teşekkür ediyoruz. Bu kursu daha öncede açmıştık ve başarı ile sonuçlandırmıştık. Bu dönemde özellikle kadın yetiştiricilerimizin yoğun ilgisi bizi çok memnun etti. Gördük ki bu kurslara rağbet çok. 2015 yılında yeni bir kurs daha açacağız. Tüm kursiyer kadın arkadaşlarımızı tebrik ediyorum" dedi.

Tarsim Bölge Koordinatörü Bünyamin Kadak ise, "Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği tarafından düzenlenen sürü yönetimi eğitim programında sertifika törenine geldik, bu sertifikaların hepinize ve Malatya'mıza hayırlı olsun" dedi.

Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın da konuşmasında, "Bu kurslarımızda özellikle Kürecik bölgesindeki kadınların yoğun ilgi göstermesinden dolayı ve buradaki kadın yetiştiricilerimizi tebrik ediyorum. Allah hayırlı uğurlu etsin. Tabi burada en önemlisi şu ki

ileriye yönelik olan bütün teşviklerden faydalanmanız için biz birlik olarak elimizden ne geliyorsa, özellikle kadın yetiştiricilerimizin kadın girişimcilerimizin her zaman yanında olacağız" dedi.

Kürecik Sürü Yönetimi Eğitimi sertifika töreninden sonra Kozluca merkezde toplantı ve bilgilendirme sertifika programı yapıldı. Burada ise yayla ve meradaki yaşanan sıkıntı ve eksiklikler dile getirildi.

ERZİNCAN'DA SÜRÜ YÖNETİCİLERİ EĞİTİMİ TAMAMLANDI

Vali Süleyman Kahraman, Binlerce vatandaşımızın istihdam edildiği bu sektör Erzincan için büyük bir önem arz etmektedir. Böyle bir konumda sektörde istihdam edilen bireylerin belirli bir eğitim sahip olmaları ve tecrübeyle bu işi yapmaları çok önemlidir." dedi.

Sürü Yönetimi Elamanı Benim projesi kapsamında düzenlenen kursu bitirenler sertifikaları düzenlenen törenle verildi. İl Müftülüğü konferans salonunda düzenlenen törende açılış konuşmasını yapan Erzincan İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kenan Doğan, proje hakkında kısa bilgiler verirken özellikle mera konusuna dikkat çekerek yetkililerden destek belediklerini söyledi.

Doğan, proje kapsamında 210 üreticinin kurslarını başarı ile tamamlayıp sertifika kazanmaya hak kazandığını belirterek, kursların devam edeceğini, ayrıca üreticilerimizin ürünlerin pazarlaması, ihtiyaçlarının karşılanması ve meralarda ki otlatma sorunları konusunda da çalışmalarının olduğunu söyledi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Sırrı Yılmaz da konuşmasında; "Mevcut proje kapsamında 2014 yılında ilimiz merkez ve ilçelerinde 20'şer kişi kapasiteli 4 kursta toplam 80 kursiyere eğitim verilmesi planlanmış ve eğitimler tamamlanmıştır.

2015 yılında da sürdüreceğimiz projede toplam 9 kursta 225 kursiyere daha eğitim programı uygulanacaktır. Proje Erzincan açısından diğer illere göre daha avantajlıdır. 430 bin hektar mera varlığına sahip Erzincan, hem mera alanları genişliği hem de kalitesi itibarıyla küçükbaş hayvan yetiştiriciliği açısından çok önemli bir bölgedir.

Öte yandan Türkiye genelinde tulum peyniri üretiminin merkezi durumundadır. Tahminlerimize göre küçükbaş hayvancılık sektörü ve tulum peyniri sektörü birlikte düşünüldüğünde 10 bin civarında insanımız bu alandan geçimini sağlamaktadır. Yine eldeki veriler incelendiğinde yıllık olarak 6 ile 8 bin ton arasında tulum peyniri üretimi gerçekleştirilmektedir. Sertifikalı sürü yönetimi elemanlarının devreye girmesi ile birlikte küçükbaş hayvancılık sektörü kalitesini ve verimini artıracaktır. Buda Erzincan'a sağlanan katma değer artması demektir." dedi.

Sertifika programında son olarak konuşan Vali Süleyman Kahraman; "Erzincan ekonomisinin lokomotifi konumunda bulunan tarım ve hayvancılık sektöründe küçükbaş hayvancılık sektörü özel bir konuma sahiptir. Çünkü küçükbaş hayvancılık sektörümüz, Erzincan ile özdeşleşmiş ve tüm ülkemizde haklı bir üne sahip olan Erzincan Tulum Peyniri'nin ham maddesini sağlamaktadır.

Binlerce vatandaşımızın istihdam edildiği bu sektör Erzincan için büyük bir önem arz etmektedir. Böyle bir konumda sektörde istihdam edilen bireylerin belirli bir eğitim sahip olmaları ve tecrübeyle bu işi yapmaları çok önemlidir." dedi.

Yapılan konuşmaların ardından sürü yönetimi elemanının önemini konu alan bir tiyatro sergilendi. Tiyatro gösterisinin ardından ise Halk oyunları gösterisi düzenlendi.

Programda son olarak sertifikalar verildi. Birlik Başkanı Kenan Doğan günün anısına Erzincan Valisi Süleyman Kahraman'a, Erzincan Belediye Başkanı Cemalettin Başsoy'a ve Gıda tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Sırrı Yılmaz'a keçe hediye etti. Son olarak da Birlik yeni hizmet binasının açılışı yapıldı.

NEVŞEHİR'DE ÇOBANLAR ARTIK KENDİLERİNE 'SÜRÜ YÖNETİCİSİ' DENİLMESİNİ İSTİYOR

Nevşehir'de küçükbaş hayvancılığı geliştirmek, hayvan sayısını artırmak, et ihtiyacını karşılamak ve çobanlık mesleğini gözde meslekler arasına yerleştirmek amacıyla 'Sürü Yönetimi (Çobanlık) Kursu' açıldı. Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Okan Yılmaz yaptığı açıklamada, Türkiye genelinde olduğu gibi Nevşehir'de de hayvan sayısının artması ile birlikte çobanlık mesleğinin daha da büyük bir önem kazandığını ve bir çok yerde bu konuda sıkıntılar yaşandığını kaydederek, hem bu alandaki açığı kapatmak hem de bu mesleğin eğitimli kişiler tarafından yapılması amacıyla kursu açtıklarını belirtti.

İlk etapta 20 kursiyerin katıldığı kursta veteriner hekimler tarafından

kursiyerlere hayvan bakımı, hayvan sağlığı, süt sağımı ve hijyen konusunda eğitimler verildiğini söyleyen Yılmaz: "Bu arkadaşlarımız artık eğitimli birer sürü yöneticisi olacaklar. Eğitimle tecrübeyi birleştirerek kaliteli birer meslek sahibi olacaklar. Aynı zamanda sertifikaları da bulunacak" dedi. Sertifikalı çobanların kısa sürede iş sahibi olacaklarını kaydeden Yılmaz ayrıca Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın, sertifikalı çoban çalıştıran üreticilere 5 bin lira destek vereceğini açıkladı. İŞKUR İl Müdürü İlhan Temel ise; eğitimlere katılan kursiyerlere günlük 20 TL harçlık verildiğini ve sağlık sigortalarının yapıldığını söyledi. Temel, önümüzdeki dönemlerde bu kursların yenilerini açmayı sürdüreceğini sözlerine ekledi. Kursta katılan ve 16 senedir çobanlık yaptığını belirten Yaşar Alp'de:

"Çobanlık mesleğinin değerinin anlaşıldığını görmek çok güzel. Bu sayede bizlerde bilmediğimiz bir çok konuyu öğreniyoruz. Bunun yanında sertifikada alacağımız için mutluyuz" dedi.

Alper Sıdar isimli kursiyer ise; yıllardır küçük görülen mesleklerinin son yıllarda gözde olmasının kendilerini mutlu ettiğini söyledi. Sıdar: "Eskiden çoban diye bizi hor görürlerdi ama şimdi sürü yöneticisi diye bir başka gözle bakıyorlar. Eğitim ve sertifika alarak kendimize güvenimiz arttı. Bu sayede gelirimizin de artacağını düşünüyorum" diye konuştu.

ELAZIĞ'DA 'SÜRÜ YÖNETİMİ' KURSLARI SERTİFİKA TÖRENİ YAPILDI

Elazığ İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, İş-Kur Elazığ İl Müdürlüğü, Elazığ Ziraat Odası, Elazığ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ve Elazığ Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu işbirliği ile çobanlara ve çoban adaylarına yönelik açılan kurslar verildi. Eğitimler kapsamında Merkez ilçede 315, Kovancılar, Karakoçan, Ağın ilçesinde 259 kişiye sürü yönetimi elemanı kursları düzenlendi. Bu kapsamda yetiştiricilerimiz Elazığ Fırat Üniversitesi Hayvan Üretim Çiftliği, Elazığ Yem Fabrikası, Malatya Tigem İşletmesi, Malatya'da özel bir modern koyunculuk tesisine teknik gezi düzenlendi. 10 Nisan 2015 tarihinde yapılan büyük bir törenle yetiştiricilere belgeleri dağıtıldı.

Törende konuşan Başkan Cemal Yıldırım; "Bilindiği üzere çobanlık bir peygamber mesleğidir. 7'den 70'e her yaştan insanın çalıştığı bu kutsal meslek son yıllarda göz ardı edilmiş ve ötekileştirilmiştir.

2014 yılında çobanlığın mesleki olarak sürü yönetimi elemanı projesi ile sosyal açıdan daha iyi bir noktaya kavuşmuş ve ekonomik olarak desteklenmiştir. Bu vesileyle çobanlık sorunu hem mesleki bir statü kazanması, hem de sosyal güvence adı altında ekonomik destek sağlanması yetersiz olsa da bizleri memnun etmiştir. Bakanlığımız 300 baş anaç koyunu olan yetiştiricimize 5 bin lira destek vermektedir." dedi.

Elazığ ilinde 2014 yılında 191 yetiştiriciye sürü yönetimi elemanı desteği sağlandı. 2015 yılı içerisinde ise 150 yetiştiriciye yönelik eğitimler programa dahil edildi. Sivrice ilçesinde 25 kişilik kurs başlamış durumda...

ÇOCUKLAR "BEN YETİŞTİRİCİ OLACAĞIM" DEDI

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ve Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği işbirliğinde, Ziraat Bankasının sponsorluk desteği ile çiftçi çocuklarına yönelik olarak 2010 yılından itibaren düzenlenen ve geleneksel hale gelen resim ve şiir yarışmasının altıncısı "Ben Yetiştirici Olacağım" konu başlığı altında, 4 Şubat 2015 tarihinde Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 100. Yıl sergi salonunda gerçekleştirildi.

Türkiye'nin dört bir yanından yarışmaya katılım sağlayan çocuklar ve aileleri ile birlikte Anıtkabir'in ziyaret edilmesinin ardından ödül törenine geçildi.

Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Berahitdin Albayrak, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Dr. İbrahim Özcan ve Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Cemalettin Özden'in açılış konuşmalarını yaptığı Resim ve Şiir Yarışması ödül ve sergi açılış törenine Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik ve Genel Sekreter Veysel Ören de iştirak ettiler.

Ayrıca törene, Ziraat Bankası İç Anadolu Bölge Genel Başkanı Ali Aras, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim ve Denetleme Kurulu üyeleri, Genel Sekreteri Hüseyin Veliöğlü ile bazı illerden Birlik başkanları tarafından katılım sağlandı.

Törende dereceye giren çocuklara ödülleri verilirken ödülünden biri de Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkan

Yardımcısı Nihat Çelik tarafından verildi. Programın son bölümünde ise etkinliğe katkıda bulunanlara plaketleri takdim edildi. Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik plaketini Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Edip Yıldız'dan alırken yaptığı konuşmada etkinliği düzenleyen ve destek olanlara teşekkür etti.

BEREKET HAYVANCILIK TV'DE GÜNDEM "KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK"

Bereket Hayvancılık TV kanalında 14 Ocak 2014 tarihinde saat 18 de başlayıp yaklaşık 1.5 saat süren canlı yayın programda küçükbaş hayvancılık bütün yönleriyle ele alındı. Program akışında telefonla bağlanan bazı yetiştiricilerin soruları program konukları tarafından cevaplandırıldı.

Cenk Özdemir'in hazırlayıp sunduğu ve canlı olarak yayınlanan "Hayvancılık Gündemi" isimli programa, Merkez Birliğimiz Genel Sekreteri Veysel Ören, TAGEM Küçükbaş Hayvancılık Araştırmaları Grup Koordinatörü Doç.Dr. İrfan Daşkırın ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Türker Savaş konuk olarak katıldılar.

Program konukları, yayın süresince küçükbaş hayvancılığın Dünya ve Avrupa ülkelerindeki durumu hakkında bilgiler verirken ülkemizdeki koyun keçi varlığı, yapılan desteklemeler, Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi, sürü yönetimi elemanlarının eğitimi, yetiştiricilerin örgütlenmesi ve pazarlama konuları gibi birçok konuda görüşlerini sundular.

2014 yılının küçükbaş hayvancılık açısından değerlendirilmesinden sonra mevcut sorunlar ve çözümlerine ilişkin önerilerin de konuşulduğu programda, İstanbul'dan Mehmet Şirin, Ankara'dan

Mesut Eroğlu isimli yetiştiricilerin soruları cevaplandırıldı. Diğer Yandan Çorum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Şevket Avcı'da telefonla bağlanarak programa katkıda bulundu.

ANIMALIA İSTANBUL 2015 FUARINDA KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK KONUŞULDU

5-8 Şubat 2015 tarihlerinde İstanbul Yeşilköy fuar alanında düzenlenen Animalia İstanbul 2015 Fuar etkinlikleri kapsamında fuarın üçüncü günü "Sürdürülebilir Hayvancılık ve Aichi Hedefleri Çerçevesinde Uluslararası ve Ülkesel Eğilimler" başlıklı bir oturum gerçekleştirildi.

Tekirdağ, Edirne, Elazığ, Erzurum ve Diyarbakır İlleri Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin Başkanları ve Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi M.Şirin Aydoğdu'nun da katıldığı oturumda; Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan ve Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü Biyometri ve Genetik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. M. İhsan Soysal, yaptıkları sunumlarla ziyaretçileri bilgilendirdiler.

Prof.Dr Veysel Ayhan sunumunda, Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın önemi, rakamsal verilerle küçükbaş hayvancılığın durumu, yerli koyun ve keçi ırklarımızın durumu ve yapılan ıslah çalışmaları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından küçükbaş hayvancılığa verilen destekler, Ulusal Meslek standardında çobanlık ve sürü yönetimi elemanı benim projeksi, küçükbaş hayvanlardan elde edilen ürünlerin pazarlanmasına yönelik çalışmalar, küçükbaş hayvancılığın örgütlenme bazında geçirdiği süreç ve mevcut durumu olmak üzere sektör hakkında bilgiler verdi.

Prof.Dr. İhsan Soysal ise sunumunda, Yerli evcil hayvan genetik kaynaklarımızın sahip olduğu özel değerlerin korunması ve bunların tüketim unsuru olarak bilinçli sürdürülebilir kullanımının önemini

vurgulayarak, dünyada sınırların neredeyse kalktığı, uluslararası ticaret kolaylığı ortamında her ülkenin, başka ülkelerdeki hayvan ırklarından daha yüksek verim alacağı ümidiyle dış alım yaptığını ve bu durumun biyoçeşitlilik azalttığını kaydetti ve genel olarak biyoçeşitlilik, özel olarak da tarımsal biyoçeşitlilik konusunda sürdürülebilir üretim için Dünyada ve Türkiye'deki oluşumlar hakkında bilgiler verdi.

Animalia İstanbul 2015 Fuar etkinlikleri kapsamında fuarın üçüncü günü "Sürdürülebilir Hayvancılık ve Aichi Hedefleri Çerçevesinde Uluslararası ve Ülkesel Eğilimler" başlıklı bir oturum gerçekleştirildi.

İZMİR TARIM VE HAYVANCILIK FUARI, YOĞUN İLGİ GÖRDÜ

İzmir'de 12-15 Şubat tarihleri arasında düzenlenen tarım ve hayvancılık sektörünün önde gelen firmalarını buluşturan AGROEXPO ve ANIMALEXPO fuarlarına 708 firma katıldı. İki organizasyonu yaklaşık 200 bin kişi gezdi

Orion Fuarcılık tarafından gerçekleştirilen fuarda ayrıca 16 ülkeden 28 yabancı katılımcı firma yer aldı ve 52 ülkeden 5 bin 400 yabancı tarafından ziyaret edildi.

Toplam 198.716 ziyaretçi

Bu büyük organizasyona ev sahipliği yapan tarım ve hayvancılık şehri başta Ege olmak üzere, tüm Türkiye'deki çiftçi, çiftlik sahipleri ve sektör profesyoneli tarafından büyük ilgi gördü. Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve aynı zamanda İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Özer Türer'in büyük destek verdiği ve Orion

Fuarcılık tarafından gerçekleştirilen 1500 otobüs organizasyonu ile birlikte toplam 198.716 kişi tarafından gezilen fuar, sektöre damgasını vurdu.

Toplam 45.000 m²'lik sergi alanında gerçekleştirilen fuarın katılımcılarını ise, traktör ve yan sanayi, seracılık, tohum, fide, fidan, gübre, ilaç sanayi, sulama ve plastik sektörü, hayvancılık, hayvansal üretim makineleri, veterinerlik hizmetleri ve hayvan sağlığı firmalarından oluşan 708 firma ve temsilcilikleri oluşturdu.

Yarışmalarla renklendi

Fuarın üçüncü gününe koyun ve keçiler damgasını vurdu. 100'ü aşkın koyun ve keçi güzellik yarışmaları İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin desteği ile düzenlendi ve "Altın Çan" ile ödüllendirildi. Ayrıca oğlak dolması yeme yarışması ziyaretçilere eğlenceli dakikalar yaşattı.

Fuarda şovların yanı sıra paneller de yer aldı

"Sığır Yetiştiriciliğinde Karlılık", "Tarım Makinelerinde Son Gelişmeler", "Yaş Sebze Meyve Ticareti ve İhracatında Son Gelişmeler", "Kırmızı Et Sektöründeki Son Gelişmeler" ve "Arıcılık Sektörü Konuşuyor" "Süt Sektöründe Son Gelişmeler" "Küçük Aile Çiftçiliği ve Kooperatifçilik" konulu paneller TAG-YAD Başkanı İsmail Uğural tarafından sunuldu.

GAZİANTEP'DE 6. GAP TARIM FUARI

5-8 Şubat 2015 tarihlerinde yapılan 6. Gap Tarım Fuarında Gaziantep İli DKKYB olarak fuarda 3 ayrı stant açıldı. Bu stantlarda halk elinde ıslah projelerinden İvesi koyunu ve Kilis keçileri sergilendi. Bölgede her geçen gün popüler olan Halep keçisi için de ayrıca stant açıldı ve her bir ırkın özellikleri fuar boyunca tanıtıldı.

Gaziantep İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Haydar Demirezer yaptığı açıklamada "İlk defa en güzel oğlak yarışması ve en güzel kuzu yarışması yaptık. Oğlak yarışmamızda 13 üreticimiz

yarışırken, kuzu yarışmamızda ise 9 üreticimiz yarıştı.

İlk üçe giren yetiştiricilerimize çeşitli ödüller verdik. Bu yarışma sayesinde üreticiler birbirleri ile kaynaştılar koç ve teke değişimi için anlaştılar. Ayrıca fuarda bütün yetiştiricilerimize bölgemize uygun aşı programlarını gösteren el kitapçıkları hediye ettik.

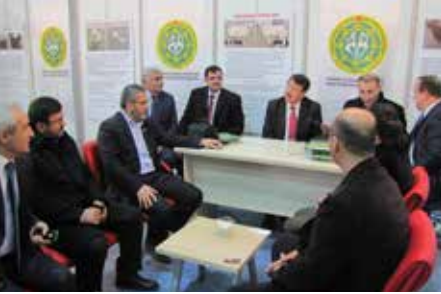
Bu fuar bu güne kadar Gaziantep'te yapılan fuarlar içinde en çok ziyaretçi katılımının olduğu fuar olmuştur, bunda da küçük baş üreticilerinin payı küçümsenemez." dedi.

KONYA'DA 4 AYRI TARIM FUARI DÜZENLENDİ

Konya'da, 4. Tohum Teknolojileri ve Ekipmanları Fuarı, 4. Bitki Besleme, Zirai Mücadele, Sulama, Fidancılık, Bahçe Bitkileri, Gübreleme ve Ekipmanları Fuarı, 3. Hayvancılık, Hayvansal Üretim Teknolojileri, Yem Endüstrisi Fuarı ile Kırmızı Et Üretimi, Teknolojileri ve Donanımları fuarlarının açılışları gerçekleştirildi.

TÜYAP tarafından organize edilen tarım sektörleri ilgili açılan 4 ayrı fuarda, tohum, gübre, tarım aletleri ile küçük ve büyükbaş hayvanlar sergilendi.

TÜYAP Konya Fuarçılık A.Ş. tarafından Konya Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen fuarların açılışında konuşan Hayvancılık Genel Müdür Vekili İbrahim Özcan, bu tür fuarları çok önemsediklerini belirterek, Konya'daki fuarların güzel icraatların yapılmasına katkı sağlayacağını söyledi.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında bilgi veren Özcan, 23 milyar dolarlık tarımsal hasılanın 62 milyar dolara çıkarıldığını ifade ederek, dünyanın 186 ülkesine 1630 çeşit tarımsal ürün ihraç edilerek 19,2 milyar dolarlık tarımsal hasıla elde edildiğini belirtti.

TÜYAP Fuarçılık A.Ş. Anadolu Fuarları Genel Müdürü İlhan Ersözlü

de kendilerine güvenerek stant açan firmalara teşekkür ederek, kazançlı ve bereketli bir fuar diledi.

Açılış programına Konya Valisi Muhammer Erol, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof.Dr.Veyssel Ayhan, Konya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Fettah Öztürk, Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Bülent Tunç, Türkiye Tohumcular Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Yıldırım Gençer ve diğer yetkililer katıldı.

Hayvancılık Genel Müdür Vekili Dr.İbrahim Özcan, Konya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin standını ziyaret ederek çalışmalar hakkında bilgi aldı.

MALATYA'NIN "EN GÜZEL KUZUSU" HEKİMHAN İLÇESİNDEN...

Malatya'da düzenlenen en güzel kuzu yarışmasında birinciliği, Hekimhan ilçesinden yarışmaya getirilen Turan Kazancı'nın kuzusu kazandı.

Malatya'da 9'uncusu düzenlenen Doğu ve Güney Doğu Anadolu Tarım Teknolojileri, Makine Hayvancılık ve Gıda Fuarı kapsamında Malatya Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin organizesiyle 5. En Güzel Kuzu Yarışması yapıldı.

Ordusu Mişmişpark Fuar alanında düzenlenen yarışmayı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Proje Koordinatörü Dr. Vedat Akgün-

düz, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Ertan Mumcu, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Ali Selvi, Kültür A.Ş. Genel Müdürü Sabri Akın, Ak Parti Yeşilyurt İlçe Başkanı Muhammed Emin Yalçınkaya, Malatya İli Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın ile üreticiler izledi.

Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın, bu tür yarışmalarla amaçlarının yetiştiricileri en iyi kuzuyu yetiştirmeye teşvik etmek olduğunu söyledi. Akın, yarışmaya katılan her üreticiye hediyelerin verileceğini belirterek birlik olarak yetiştiricilerin her zaman yanında olduklarını ifade etti. Yapılan konuşmaların ardından jüri tarafından yapılan değerlendirmelerde

Malatya'nın en güzel kuzusu olarak Hekimhanlı yetiştirici Turan Kazancı'nın kuzusu birinciliğe layık görüldü. Yarışmaya Arguvan'dan katılan Bektaş Güler'in kuzusu ikinci olurken, Darende ilçesinden getirilen Süleyman Yıldırım'ın kuzusu üçüncülüğe layık görüldü. Dereceye giren kuzuların sahiplerine protokol üyeleri tarafından ödül verildi, ayrıca sponsor firmalar tarafından da yarışmaya katılan 25 yetiştiriciye hayvan yemi dağıtıldı.

ÇORUM İLİ DKKYB YENİ HİZMET BİNASINA KAVUŞTU

TÜDKİYEB Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin Çorum'a kazandırılması ve yeni hizmet binasının açılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Birliği çok zor şartlarda bugünlere getiren Başkan Şevket Avcı ve yöneticilerini tebrik ederek çalışmalarında başarılar diledi.

Çorum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin yeni hizmet binası, 17 Nisan 2015 tarihinde düzenlenen törenle açıldı. Açılış törenine Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) Daire Başkanı Dr. Ali Ayar, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Yönetim Kurulu Üyesi Ethem Doğan, Genel Sekreter Veysel Ören, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Erkan Eflaz Ermiş, Çankırı DKKYB Başkanı Ahmet Susam, Kırkkale DKKYB Başkanı Kürşat Ulusoy, Ticaret Borsası Başkanı Ali Bektaş ve çok sayıda yetiştirici katıldı.

Çorum'da 2006 yılında kurulan Birliğin çalışmalarını hakkında açıklamalarda bulunan Birlik Başkanı Şevket Avcı, 2008 yılında 38 bin anaç koyuna destek verilirken geçen yıl itibarıyla 1141 üyenin 122 bin 247 anaç koyununa 10 milyon 800 bin liralık destek sağlandığını söyledi. İslah projeleri kapsamında 12 bin anaç, 600 koç dan oluşan hayvan varlığına sahip olduklarını ifade eden Avcı, Kargı ilçesindeki keçi peynirini Türkiye'ye tanıtmak istediklerini bunun için de kıl keçilerini ıslah programına alınmasıyla hayvancılıkta yeni bir ivme kazanılacağını söyledi.

TÜDKİYEB Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik de Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin Çorum'a kazandırılması ve yeni hizmet binasının açılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek Birliği çok zor şartlarda bugünlere getiren Başkan Şevket Avcı ve yöneticilerini tebrik ederek çalışmalarında başarılar diledi.

Çelik, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in verdiği destekler ve sahiplenmesi ile koyunculukta büyük hamleler yapıldığına dikkat çekerek koyunculüğün köylünün altın bileziği konumunda olduğunu ve bu işi ibadet anlayışı ile yaptıklarını kaydetti.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Erkan Eflaz Ermiş, Çorumda yapılan güzel çalışmaların altında sivil toplum kuruluşlarının büyük katkısının bulunduğunu, yeni hizmet binasının açılışının da bu güzelliklerden birisi olduğunu ifade etti.

TAGEM Daire Başkanı Dr. Ai Ayar da Bakanlığın tüm hayvancılık dallarında Birliklerin kurulması ve güçlendirilmesi konusunda her türlü çalışmayı yaptığını, desteklemeler sayesinde geçmiş yıllara göre hayvan sayılarında, süt ve et üretiminde önemli artışlar olduğunu söyledi. Birliğin amacının ticari işletmelere yüksek nitelikli damızlıklar üretmek ve çoğaltmak olduğunu ifade eden Ayar, Birliklere desteklerinin devam edeceğini sözlerine ilave etti.

Protokol konuşmalarının ardından dualarla Birliğin açılışı gerçekleştirildi. Açılış öncesi "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi kapsamında açılan kursu başarıyla tamamlayanlardan Davut Şahin, Kenan Güden, Gülabi Pişkin ve Aysun Kantar'a sertifikaları verildi.

TÜRKİYE'DE BİR İLK MALATYA'DA "ÇOBAN MÜZESİ" KURULUYOR

Türkiye'de ilk olarak Malatya'da "Çoban Müzesi" kuruluyor.

Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın, çoban geleneğinin sadece hayvancılıkta değil, Anadolu'nun kültür tarihinde yer aldığını ve edebiyata konu olduğunu belirterek, bu kültürü müzede yaşatmak istediklerini söyledi.

Uzun süredir üzerinde çalıştıkları ve Türkiye'de ilk olan Çoban Müzesi için herkesten destek ve katkı beklediklerini belirten İhsan Akın, "Dünyada gelişen dengeler açısından gıda, tarım ve hayvancılık çok önemlidir. Türkiye açısından ise tarımın geleceği meraya dayalı doğal hayvancılıktadır. Bundan 25 yıl öncesi kendi kendine yetebilen ülkelerden biri iken Türkiye, bir dönem bir çok şeyi ithal etmek zorunda kaldı. Son yıllarda tarım ve hayvancılığa baktığımızda gerek devletin gerek Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın çalışmaları ve destekleri ile bir canlılık

yaşandı. Üretim arttı. Bunun yeni desteklerle sürdürülmesi gerekir. Bugün baktığımızda mera hayvancılığının olmazsa olmazı çobanlarımızdır. En zor işi yapan çobanlarımızın önemini topluma yansıtmak için uzun zamandır üzerinde çalıştığımız "Çoban Müzesi kurma çalışmalarımızı kamuoyu ile paylaştık." dedi.

Anadolu insanının asırlardır çobanlık kültürünü en iyi bilen, yaşayan önemli bir toplum olduğunu anımsatan Akın "Bizlerde geçmiş ve gelecek kuşaklarımız arasında bir bağ kurma, bir bilgi geçişi sağlama adına, "Çoban Müzesi Projesi" ile yola çıktık. Bu projemiz için katkı sağlamanı istediğimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız, Kültür ve Turizm Bakanlığımız, Malatya Valiliğimiz, Büyükşehir Belediyemiz, Güzel Sanatlar Fakültemiz, Ziraat Fakültemiz başta olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar, siyasiler, sivil toplum örgütleri ve en önemlisi çobanlarımızla birlikte bu müze projesini yaşama geçireceğiz." dedi.

Malatya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı İhsan Akın, çoban geleneğinin sadece hayvancılıkta değil, Anadolu'nun kültür tarihinde yer aldığını ve edebiyata konu olduğunu belirterek, bu kültürü müzede yaşatmak istediklerini söyledi.

ERZİNCAN'DA 1. TARIM VE HAYVANCILIK ZİRVESİ

İki gün süren zirveye Erzurum Valisi Süleyman Kahraman, ilgili kurum ve kuruluşların müdürleri, sivil toplum örgütü temsilcileri ve çiftçiler katılırken Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ethem Doğan ve Erzurum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kenan Doğan da iştirak ettiler.

Erzurum'un tarım potansiyelini ortaya koymak, sorunları tespit etmek, mevcut üretim şartlarını görüşerek ilerideki tarım hedeflerini belirlemek amacıyla Erzurum Valiliği koordinasyonunda İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından bu yıl ilki gerçekleştirilen 1. Erzurum Gıda Tarım ve Hayvancılık Zirvesi düzenlendi.

İki gün süren zirveye Erzurum Valisi Süleyman Kahraman, ilgili kurum ve kuruluşların müdürleri, sivil toplum örgütü temsilcileri ve çiftçiler katılırken Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ethem Doğan ve Erzurum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kenan Doğan da iştirak ettiler.

Zirvede açılış konuşmasını yapan İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Sırrı Yılmaz, konuşmasında tüm taraflarıyla Erzurum tarım ve hayvancılığını masaya yatırarak, bununla ilgili istişarede bulunmak, böylelikle ilin potansiyelini ortaya koymak, sorunları tespit etmek, mevcut üretim şartlarını görüşerek ilerideki hedefleri belirlemek amacıyla toplandığını ifade ederek Erzurum'un coğrafi konumu itibarıyla gerek hayvancılık gerek tarla tarımı gerekse su ürünleri ve

arıcılık konularında çok farklı üretim yelpazesine ve desene sahip bir bölge olduğunu söyledi.

Yılmaz, "Erzurum'da tarım ve hayvancılığı küçük aile işletmelerinden ziyade ekonomik değeri olan, rekabet gücü yüksek modern işletmelere dönüştürülmesi, günümüz teknolojisinin en iyi şekilde kullanılması, buna bağlı sanayinin desteklenerek geliştirilmesi konusunda biz Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak bütün kurum ve kuruluşlarımızla herşeyi yapmaya hazır ve yeterli donanımda olduğumuzu belirtmek istiyorum" şeklinde konuştu.

Zirvede konuşan Erzurum Belediye Başkan Yardımcısı Karabey Atıcı ise, 20 yıl değişik kademelerde görev yaptığı Tarım Bakanlığı'nın ülkenin dört bir köşesinde başarılı çalışmalar yaptığını söyledi. Atıcı, Erzurum'un kalkınmasının tarım ve tarıma dayalı sanayiye bağlı olduğunu vurguladı.

Zirvede konuşan Erzurum Valisi Süleyman Kahraman, Erzurum'da tarım arazileri açısından bir sorun olmadığını ancak bu tarım arazilerinin yeterince değerlendirilmediğini, bu nedenle çiftçilerimizi yetiştirerek, onlara önderlik ederek Erzurum'un tarımda lider bir il

olabileceğini ifade etti.

Konuşmasında, Erzurum'un görünmeyen yönlerinin çok fazla olduğuna dikkat çeken Vali Kahraman bunların gün yüzüne çıkarılması, mevcut potansiyellerinin değerlendirilmesinin önemine değinerek; "Diğer illerde tarım alanında gerçekleştirilen projeleri araştırarak değerlendirmede bulduk ve bunları ilimizde gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Ayrıca tarım ve hayvancılıkla ilgili sivil toplum kuruluşlarının çok güzel çalışmaları var, tarımın gelişmesine önderlik ediyorlar. İstiyoruz ki, tarımda ve turizmde Erzurum Türkiye'ye örnek olsun, turizmde örnek olsun. Diğer illerden bir farkımız yok." dedi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Zirvesinin öğleden sonra yapılan oturumunda ise katılımcılar söz alarak, tarımda yaşanan sıkıntılarını, uygulanmasını istedikleri projeleri ve görüşlerini katılımcılara aktardılar.

Erzurum Gıda Tarım ve Hayvancılık Zirvesinin ikinci gününde ise oluşturulan çalışma grupları sektörlerin sorunlarını ayrıntılı olarak ele aldılar. Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Tulum Peyniri-Mera adı altında oluşturulan komiteler, izlenecek yol haritası konusunda çalışma yaptılar.

BATI AKDENİZ KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK ÇALIŞTAYI TOPLANDI

Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (BAGEV) ile Antalya İli Damızlık, Koyun, Keçi Yetiştiricileri Birliği işbirliğinde "Batı Akdeniz Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı" düzenlendi.

Antalya, Isparta ve Burdur'dan katılan küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin katıldığı çalıştayda, akademisyenler tarafından küçükbaş hayvan yetiştiriciliği anlatıldı

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Saatçı, çalıştayda yaptığı konuşmada, küçükbaş hayvancılık yetiştiriciliğinin tam anlamıyla bir memleket meselesi olduğunu belirtti.

Küçükbaş hayvancılığının bir dönem tehlikeli bir süreçte girdiğini anlatan Saatçı, "Küçükbaş hayvancılığını ne yazık ki 90'lı yıllarda kaybetmek üzereydik, bir ivme küçükbaş götürüyordu, belli bir yerde düğmeye basılmasaydı, küçükbaş hayvancılık bitecekti" dedi.

Türkiye'nin sahip olduğu coğrafyadan ötürü farklı hayvancılık yetiştiriciliğini yapma şansı bulunduğunu dile getiren Saatçı, keçi, koyun gibi küçükbaş hayvancılığının da ülke ekonomisi açısından önemli

olduğunu belirtti. Küçükbaş hayvancılığı ülkenin önemli değeri olarak nitelendiren Saatçı, "Toprağın altında yatan madeni değer neyse bu hayvanların da değeri o" diye konuştu. Dünyada organik yetiştiriciliğin önemli olduğuna işaret eden Saatçı, "Keçi, çalı yiyor, diken yiyor, et ve süt üretiyor. Bunu organik yetiştiricilik anlamına soktuğumuzda, bir de belgelendirdiğimizde Akdeniz havzasındaki ülkelere satabiliriz" dedi.

BAGEV Başkan Vekili İbrahim Solak, 1991 yılında yaklaşık 51 milyonun üzerinde olan küçükbaş hayvan sayısının 2013 yılında 38,5 milyona kadar gerilediğini, ülke nüfusunun ise 56,5 milyon iken, 77 milyona çıktığını, buna ilave 35 milyon civarında turistlerin ülkeye geldiğini kaydetti.

Aylık yaklaşık 80 milyon kişinin potansiyel et ve hayvansal ürünler tüketicisi konumunda olduğuna işaret eden Solak, "Rakamlar incelendiğinde son 25 yılda kişi başına düşen küçükbaş birim hayvan sayısının azaldığını görebiliriz" diye konuştu.

Antalya İli Damızlık Koyun, Keçi, Yetiştiricileri Birliği Başkanı Zeliha Öztürk, bir dönem düşüşe geçen küçükbaş

hayvan sayısının, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının çalışmaları kapsamında 2010 yılından itibaren yükselmeye başladığını söyledi.

2013 yılı verilerine göre, Türkiye'de 29 milyon 284 bin 247 koyun, 9 milyon 225 bin 548 keçi olmak üzere 38 milyon 509 bin 795 küçükbaş hayvan bulunduğunu anlatan Öztürk, hayvan sayısına bağlı olarak son yıllarda süt ve et üretiminde de artış olduğunu kaydetti. Öztürk, Batı Akdeniz'de bu yıl küçükbaş hayvan üreticisine 24 milyon lirayı aşkın tutar dağıtılacağını bildirdi.

Programda, Antalya, Isparta ve Burdur'dan katılan küçükbaş hayvan yetiştiricilerine yönelik küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ile ilgili akademisyenler tarafından oturumlar gerçekleştirildi. Çalıştaya katkısı bulunanlara birer plaket verildi.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Saatçı, çalıştayda yaptığı konuşmada, küçükbaş hayvancılık yetiştiriciliğinin tam anlamıyla bir memleket meselesi olduğunu belirtti.

SAKARYA DKKYB ÜLKEMİZDE BİR İLKİ GERÇEKLEŞTİRDİ

Sakarya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği İktisadi İşletmesi satış ofisinin açılış törenle gerçekleştirildi.

Katılımın yoğun olduğu açılış törenine; Sakarya Ziraat Odası Başkanı Hamdi Şenoğlu, SGK İl Müdürü Nurten Canbasoğlu, Sakarya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Hakan Candemir, Kırmızı Et Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali Çiftçi, Sakarya Muhtarlar Derneği Başkanı Erdal Erdem ve davetliler katıldı.

Sakarya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Saffet Savaş; birliğe ait olan İktisadi İşletmesi ile üyelerinin koyun, koç ve keçilerini, bu satış ofisi (ızgara salonu) ve kilo ile canlı hayvan satış alanıyla değerlendirdiklerini söyledi.

Üyelerinin koyun, koç ve keçilerini, hiçbir aracı kullanmadan değerlendiklerini ifade eden Sakarya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Saffet Savaş; hayvan borsasında adrese teslim kilo ile canlı veya kesilmiş küçükbaş hayvan çeşitlerinin satışını gerçekleştiriyoruz. Yine İktisadi İşletmemizde üyelerimizin süt

mamüllerinin ve doğal ürünlerimizin satışını yapıyoruz. Buradaki ızgara salonumuzda misafirlerimize lezzetlerimizi tattırıyoruz. Birlik üyelerinden aldığımız güçle çalışmalarımızı daha da arttıracacağız. Son derece kaliteli ve doğal ürün yemek isteyenleri satış ofisimize bekliyoruz” diyerek davette bulundu.

*Savaş,
"Birlik üyelerinden
aldığımız güçle
çalışmalarımızı
daha da
arttıracacağız.
Son derece
kaliteli ve doğal
ürün yemek
isteyenleri
satış ofisimize
bekliyoruz"*

SAKARYA İLİ DKKYB BAŞKANI SAYIN SAFFET SAVAŞ İLE "KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİ" ÜZERİNE

Sakarya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Saffet Savaş ile Sakarya'da geliştirmeye çalıştıkları küçükbaş hayvancılık üzerine bir söyleşide bulduk. Sayın Başkan büyük bir heyecan içerisinde sorularımızı siz değerli okuyucularımız için cevapladı.

SAYIN BAŞKANIM ÖNCELİKLE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİNDEKİ AMACINIZ NEDİR? KISACA BAHSEDERMİSİNİZ.

Biz öncelikle üreticilerimiz açısından; küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin iyi bir geçim kaynağı olduğunu, kazançlarını artırarak göstermeyi, bu işi yapanların yaşlı olduğu dikkate alınarak gençlerin de bu işe girmelerini teşvik etmeyi, üreticilerin çağdaş üretim, sağlık ve beslenme tekniklerini yaygınlaştırarak kaliteli hayvan üretmelerini amaçladık. Tüketicilerimiz açısından da doğal ortamlarda yetiştirilen küçükbaş hayvan ürünlerinin tercih edilebilirliğini göstermek, diğer hayvan ürünleriyle fiyat sıkılaşmasında büyük uçurumların olmadığına görülmesini sağlamak, özellikle keçi sütünün her yaşta insan sağlığı için vazgeçilmez bir ürün olduğunu benimsetmek, zeki ve sağlıklı birey ve toplum yetiştirmek için hayvansal ürünlerin mutlaka tüketilmesi gerektiğini benimsetmek istiyoruz.

Bizim amaçlarımız bunlar ama genel duruma baktığımızda Türk toplumunun küçükbaş hayvanlarımızdan ve hayvancılığımızdan uzaklaştığını görmekteyiz. Maalesef bu işle uğraşanların tamamı kendilerinin ve hayvanlarının horlandığını, dışlandığını hissetmektedir.

Bu menfi durumun oluşmasının ana sebepleri sizce neler olabilir?

Tüketici yapılan hayvan satışlarında

aldatıldığı hissine kapılmaktadır. Özellikle adaklık ve kurbanlık satışlarındaki pazarlık usulleriyle yapılan satışlarda tüketicinin birim değer olarak pahalıya aldığına ortaya çıkması ile büyükbaşta yönelmektedirler. Örnek vermem gerekirse, 30 kg eti var iddiasıyla satılan hayvan 20 kg çıkabiliyor.

Genellikle üreticinin kasap veya celep aracılığı ile kestirdiği hayvanın kesim fiyatı ile tezgah fiyatı arasında uçurum olmaktadır. Buna da şu örneği verebilirim. 17-24 lira aralığında kesilen kuzu eti tezgahta her zaman 35 liranın üzerinde olmaktadır. Bu durum tüketicinin kuzu etini tüketmemesine yol açmakta, sonuç olarak da talebi düşürmektedir.

Maalesef ilimizde koyun keçi koç ve tekenin kesim fiyatı hiçbir zaman belirli olmamakta bu hayvanların kesim fiyatı tamamıyla kasapların insafına kalmaktadır.

Küçükbaş hayvanlarımızın et ve süt ürünlerinin insan sağlığı yönünün doğru olarak anlatılmaması nedeniyle tüketicilerimiz ayran ve süt var iken diğer gazlı içecekleri tercih etmektedir. Oysa doğal ortamlarda yetiştirilen hayvanlarımızın her türünün insanımızın beslenmesinde tercih nedeni olması gerekir. Bir de ilimizde hayvanlarımızın yün ve kılları hiçbir şekilde değerlendirilmemektedir. Yünü bazı kişiler 1.3-1.5 tl civarında komik rakamlarla toplamaktadır. Hepimiz şahidiz ki hemen hemen her evden yün yatak ve yorgan gitmiş yerine suni yatak ve elyaf yorgan gelmiştir. Oysa yün yatakta uyumak iyi bir uykunun olmazsa olmazıdır.

Bahsettiğiniz konular- daki çözüm önerileriniz nelerdir?

Tüm küçükbaş hayvanların karkas ve canlı fiyatları doğru analizler

yapılarak belirlenmeli ki kilo ile kesim sağlanarak üretici ile tüketici arasındaki makas mümkün olabilen en düşük aralıkta olsun. Böylece aldanma hissine de son verilecek. Örneğin, 20 liraya kuzu kesimi yapıldığında 23-24 liraya tüketiciye sunulacak. Bunkdaki amacımız satın alınabilir fiyat oluşturarak talebi zaman içinde artırmaktır. Politikamız üreticinin fiyat istikrarının olduğunu görerek artan talebi karşılayacak üretimi yapmasını temin etmek ve para kazandırmak olmalıdır.

Küçükbaş hayvan ürünlerinin yetiştirme ortamının doğal olması tek başına bunun bile tercih nedeni olması gerekir. İnsanlarımızın bu duyarlılıkta olması gerekir. Kilo ile satışın tüm il bazında yaygınlaştırılmasını temin etmemiz gerekiyor. Basit gibi görünen bu yöntemle hem güven ortamının sağlanacağı hem de karkas ağırlığının iyi bakımla zaman içinde artırılarak kırmızı et üretiminin artması sağlanacaktır. Her tür hayvanın canlı ve karkas fiyatları belirlenerek piyasaya arz edilecektir. Tüketici ne aldığına ne yediğini bilecektir.

Piyasada bilinen bir gerçekte şudur. Kuzu kesiminde karkas ağırlığı 20 kg üzerine çıkmışsa aracı kuruluşlar kesmek istememekte ve fiyat kırmaktadır. Üretici aleyhine olan bu bakış açısı mutlaka değişmelidir.

Bahsettiğiniz konular- daki çözüm önerileriniz nelerdir?

Bunca yıllık hayatımda en büyük arzum, Türkiye ve ilimizde küçükbaş hayvancılığını geliştirerek genç nesillerimizin sağlıklı gıda alabilmesini temin etmek ve zaman içinde zeki nesiller yetiştirmek olmuştur. Bunun için gücüm yettiğince çalışacağım. Bana Dergimizde yer verdiğiniz için de ayrıca teşekkür ederim.

Damızlık Seçimi ve Koç-Teke Test İstasyonu Uygulamaları

■ Doç. Dr. İrfan DAŞKIRAN

TAGEM Küçükbaş Hayvancılık Araştırmaları Grup Koordinatörü

■ Prof. Dr. Veysel AYHAN

SDÜ Ziraat Fakültesi / TÜDKİYEB Genel Başkanı

■ Prof. Dr. Nazan KOLUMAN

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi

■ ZİR. YÜK. MÜH. VEysel ÖREN

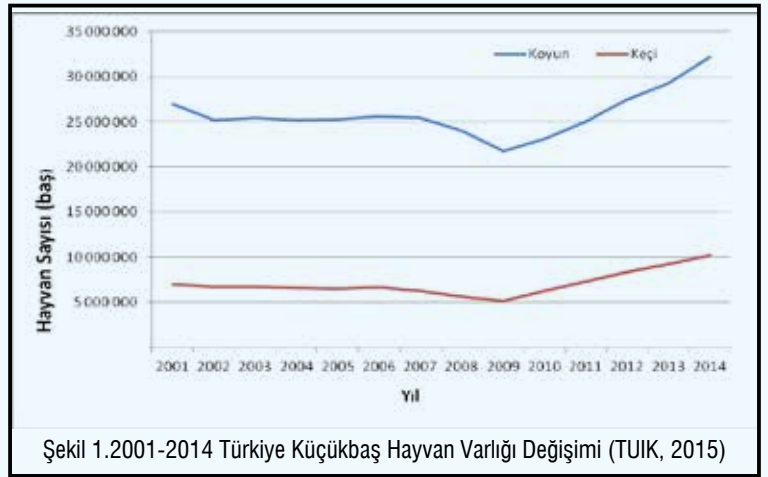
TÜDKİYEB Genel Sekreteri

Giriş

Hayvansal üretimin önemli bir kolu olan koyun ve keçi yetiştiriciliğinin en önemli verimleri; et, süt yapığı ve tiftiktir. Uzun yıllardan bu yana bilim insanları, artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak üzere bu verimlerin kalite ve miktarının artırılması yönünde araştırmalar yapmaktadırlar. Şekil 1'den anlaşılacağı üzere ülkemiz koyun ve keçi varlığı sayısı geçen süreçte dalgalı olmakla birlikte 1980'lerden sonra sürekli azalma yönünde bir seyir izlemiştir (Akman ve ark., 2005; Daşkiran, 2012) ve son yıllara kadar bu seyir devam etmiştir.

Küçükbaş hayvancılıkta son on yılın önemli uygulamalarından birisi de, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)'nin 2005 yılında başlattığı "Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesidir. (HUKİP)". Proje, yetiştiriciyi örgütlü bir üretim tarzına yönlendirirken küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi için yetiştirici farklı paydaşları (Üniversite, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birlikleri) bir araya getirmiştir.

Yetiştirici artık sadece köy kahvelerinde sohbet esnasında sorunlarını birbirleri ile tartışmaktan ziyade damızlık koç-teke pazarlamadaki sorunlarını ulusal anlamda düzenlenen toplantılarda temsilcileri vasıtasıyla muhataplarına aktarma olanağına kavuşmuştur.

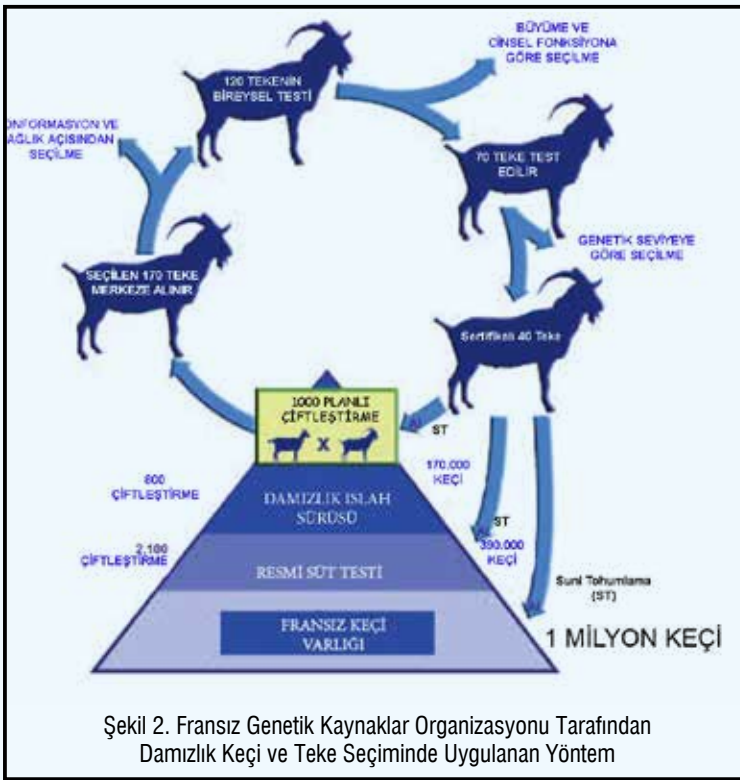

Şekil 1. 2001-2014 Türkiye Küçükbaş Hayvan Varlığı Değişimi (TUIK, 2015)

Türkiye küçükbaş hayvancılığında yetiştirici birliklerinin kurulmasından bu yana bir kısım olumlu gelişmeler sağlanmış, yetiştirici "sürü yöneticisi elemanı benim" adı altında eğitimlerden yararlanma fırsatı bulurken sorunları ifade etmek için yasal bir temsilciye kavuşmuştur. Yine hayvan barınakları konusunda Merkez Birliği tarafından hazırlanan eğitimci bilgi ve broşürler yetiştiricilere ulaştırılırken, il birlikleri hayvan sağlığı ve yetiştirme uygulamaları konusunda hazırlattıkları kitapçık, broşür vb. araçlarla üyelerinin bilgi ve deneyimlerini geliştirme çalışmaları başlatmışlardır. Yetiştirici artık sadece köy kahvelerinde sohbet esnasında sorunlarını birbirleri ile tartışmaktan

ziyade damızlık koç-teke pazarlamadaki sorunlarını ulusal anlamda düzenlenen toplantılarda temsilcileri vasıtasıyla muhataplarına aktarma olanağına kavuşmuştur. Bu gelişmeler sevindirici olsa da yeterli değildir ve çalışmaların hızlanarak devam etmesi gerekmektedir.

Özellikle yetiştiricinin son zamanlarda çok ihtiyaç duyduğu nitelikli koç ve teke ihtiyacı her ortamda dile getirilmekte ve kısa sürede çözüm beklenmektedir. Bu kapsamda yetiştiricilerin farklı bilgi düzeylerini ve ihtiyaçlarını dikkate almak durumunda kalan İl Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birlikleri bir adım daha atarak damızlık sorununu çözmek üzere, damızlık Koç- Teke

depoları kurma çalışmalarına başlamışlardır. Ancak bu tür üniteler gerek planlanması gerekse de işleyişi açısından bazı özellikleri ve teknik yeterlilikleri de bünyesinde barındırmak zorundadır. Aynı zamanda kurulacak bu tür istasyonların yasal mevzuat açısından da uygunluk taşımaları ve tanımlanmış görev ve sorumlulukları da yerine getirmeleri kaçınılmazdır.

Keçi -Teke Üretim ve Test Merkezi

Karlı bir yatırımın birinci ve en önemli şartı yüksek nitelikli damızlık hayvanlarla çalışmaktır. Yetiştirici bir yandan üstün verimli dişi ve erkek hayvanlarla çalışırken bir yandan da en uygun bakım ve besleme koşullarını çiftliğindeki hayvanlara sağlamak zorundadır. Yetiştirici, yüksek nitelikli keçi ve tekelerle çalışmak istediğinde piyasa bedelinin çok üstünde fiyatlar ödese dahi yüksek nitelikte damızlık hayvanları bulamamaktadır.

İşte bu noktada şu önemli soru karşımıza çıkmaktadır: Yetiştirici ihtiyaç duyduğu yüksek verimli keçi ve tekeleri nereden ve hangi koşullarda temin edecektir? Bir diğer önemli soru ise; aldığı keçi ve tekeler gerçekten üstün verimli damızlıklar mıdır?

Hayvancılıkta ileri ülkelere baktığımızda yüksek düzeyde örgütlenmiş küçükbaş hayvan yetiştiricileri, üyesi oldukları, birlikler vasıtasıyla bu ihtiyaçlarını çok basit ve ekonomik bir biçimde karşıladıkları ve her geçen yıl sürüsünde verim seviyesini yükseltme olanağına sahip oldukları görülmektedir.

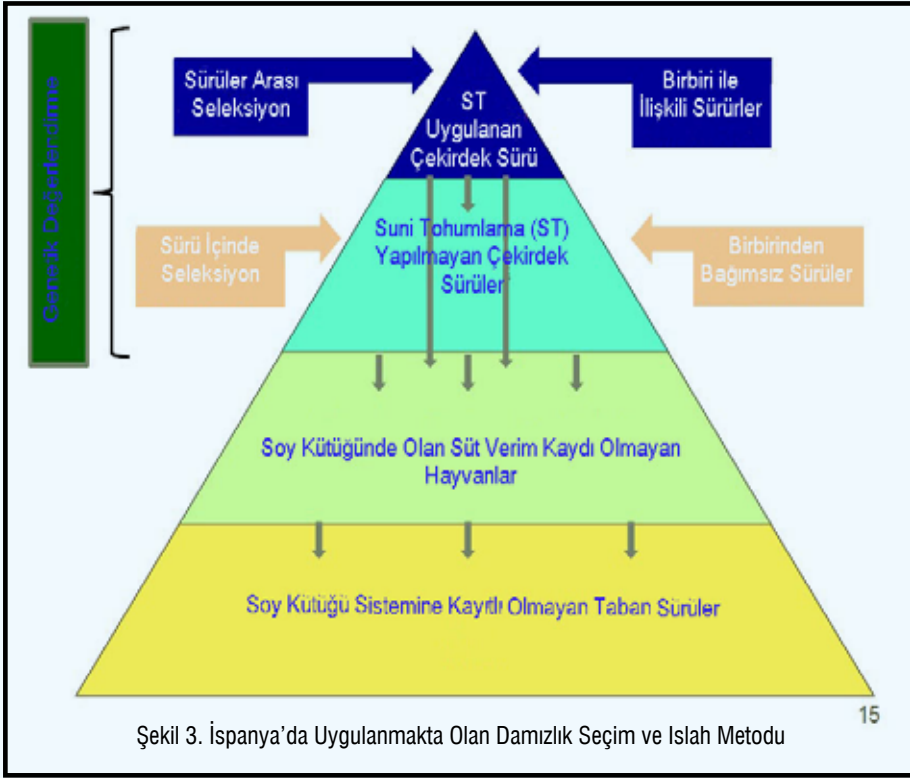
Fransa'da ırk bazında olan örgütlenmelerde, özel işletmeler veya laboratuvarlar bu konuda önemli seviyede düzenlemeler yapmışlardır. Ile de France koyunu üzerinde çalışan Kuzey bölgesi Koyun Seçim Organizasyonu (OSON-Organization de Selection Ovine Nord) bu ırkın yanında Texel ve diğer

ırklar için bir seleksiyon programı uygulamakta ve elde ettiği keçi adaylarını belirli kriterlere göre (etçi veya sütçü) değerlendirerek üstün nitelikli adayları belirlemektedir. Fransa'da faaliyet gösteren 12 tane damızlıkçı test organizasyonu mevcut olup bunların 9'u aynı amaca yönelik olarak benzer sistemlerle çalışmaktadırlar. OSOON adlı organizasyona, Fransa'da Ile de France yetiştirilen 15 farklı bölgedeki yaklaşık 45.000 çiftçi kayıtlı bulunmakta, bunların 25.000'ni aktif olarak seleksiyon programında tamamen isteğe bağlı olarak çalışmaktadırlar.

Yürütülen damızlık seçim programında; her dönem yaklaşık 3000 baş aday keçi merkeze alınmakta, merkezde 6 ay boyunca değişik testlere (90. günde sırt ve göğüs bölgelerinden ultrasonla bel-göz kası, sırt bölgesindeki kaslar, kas-yağ doku kalınlığını ölçümü, canlı ağırlık artışı, büyüme gelişme vb.) tabi tutulmaktadır. Daha sonra toplamda 180 baş erkek, aday olarak ayrılmakta ve her dönem seçilen en iyi ilk 14 baş erkeğin spermaları suni tohumlama programında kullanılmaktadır. Tüm bu uygulamalar öncesinde ise adaylar öncelikle sağlık testlerinden geçirilmekte ve ancak üzerinde durulan hastalık açısından (Tüberküloz, Brucella, Scrapie gibi) ari olanlar teste alınmaktadırlar.

Fransa örneğinde seleksiyon programı uygulayan istasyonların verileri konuyla ilgili çalışan Bakanlığa açık olup denetleme görevi ilgili Bakanlık kurumları tarafından yapılmaktadır. Şekil 2'de Fransa'da damızlık keçilerde uygulanan seleksiyon programı ve damızlık seçiminde izlenen yol şematik olarak verilmiştir.

Yetiştirici, yüksek nitelikli keçi ve tekelerle çalışmak istediğinde piyasa bedelinin çok üstünde fiyatlar ödese dahi yüksek nitelikte damızlık hayvanları bulamamaktadır. İşte bu noktada şu önemli soru karşımıza çıkmaktadır: Yetiştirici ihtiyaç duyduğu yüksek verimli keçi ve tekeleri nereden ve hangi koşullarda temin edecektir? Bir diğer önemli soru ise; aldığı keçi ve tekeler gerçekten üstün verimli damızlıklar mıdır?

Ultrasonla Bel Kası Ölçümü

Canlı Ağırlık Ölçümü

Ülkemizde de dikkat çekici çalışmalar yapılmaktadır. Yakın zamanda mevcut yasal durumu da dikkate alınarak gerek soy kütüğü gerekse de test istasyonlarının kurulması beklenmektedir ve hali hazırda bazı örnek projeler devam etmektedir.

Fransa'daki sisteme benzer bir organizasyon İspanya'da da uygulanmaktadır. (Şekil 3). Irk bazında örgütlenen koyun veya keçi yetiştiricileri üye oldukları organizasyondan katılımları veya yaptıkları sözleşme gereği sperma veya damızlık almaktadırlar. Test için istasyona seçilen kaydını tuttukları hayvanları teslim etmekte daha sonra buradan seçilen yüksek verimli damızlıklardan yararlanılmaktadır.

Bazı test merkezleri aday damızlıkları ücretsiz olarak toplamakta ancak yüksek nitelikli damızlıkların spermaları ile yaptıkları tohumlamaları 8-10 avro karşılığında üyelerine sunarken bazı birlikler belirledikleri sabit bir fiyatla aday damızlıkları yetiştiriciden almaktadırlar. Yetiştirici aday damızlıkları üyesi olduğu birliğe satıp satmama veya

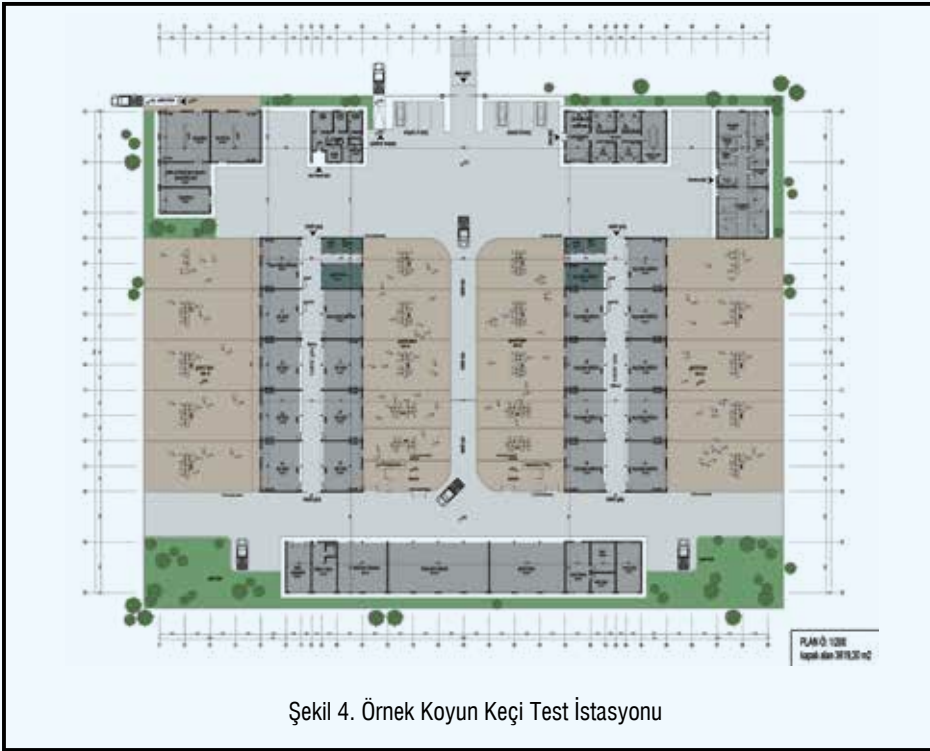
hangi koşulda devretme konusunda tamamen yaptığı sözleşmelere bağlı olarak davranmaktadır.

Kuşkusuz buraya kadar bahsedilen konular itibariyle ülkemizde de dikkat çekici çalışmalar yapılmaktadır. Yakın zamanda mevcut yasal durumu da dikkate alınarak gerek soy kütüğü gerekse de test istasyonlarının kurulması beklenmektedir ve hali hazırda bazı örnek projeler devam etmektedir. Bu çalışmalara ışık tutması açısından Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği tarafından hazırlanan örnek test istasyonu planı Şekil 4'de verilmiştir.

Sonuç

Küçükbaş hayvancılık, son yıllarda keçi ve koyundan elde edilen ürünlerin ekonomik anlamda önem kazanması ve yapılan desteklemelerle

yükseliş eğilimine girmiştir. Damızlıkçı işletmelerin yeterli sayıda bulunmayışı, ithalatın artışına ve damızlık arayışlarını ülke dışına yöneltmiş olsa da ülke içi kaynakların doğru değerlendirildiği bir ıslah organizasyonu ile bu sorunun kısa vadede çözümlenmesi mümkündür.

Şekil 4. Örnek Koyun Keçi Test İstasyonu

Türkiye küçükbaş hayvancılığında görev alan taraflar, örgütlenme ve kayıt tutma sistematığının oluşturulması yönünde çalışmalar yapmaktadırlar. Bu anlamda gerek Bakanlık ve gerekse Merkez Birliğince yapılan çalışmalarda sevindirici gelişmeler yaşanmaktadır. Nitekim Merkez Birliği tarafından Damızlık Koyun Keçi Bilgi Sistemi (DAKBİS) oluşturulmuştur, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2013 yılında Safkan Koyun ve Keçi Tebliği yayınlanmıştır. Tebliğin yayınlanmasını müteakip Merkez Birliği ıslah kaydı tutmak için gerekli izin talebinde bulunmuş olup süreç devam etmektedir. Atılacak bu adımların ardından oluşturulacak koç/teke test istasyonları sayesinde ülke genelinde sistemli damızlıkçı işletmelerden bahsetmek mümkün olacaktır. Damızlıkçı işletme ve damızlık aday koç-teke istasyonlarının ırk bazında, belirli bir verim yönünü iyileştirmeye yönelik ve bölgesel düzeyde planlanması dikkate alınması gerekli bir konudur.

Sektörün sorunları fazla olsa da yapılan çalışmalarla her geçen gün çözüm konusunda olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Bununla birlikte sektör paydaşları olan sivil toplum örgütleri başta olmak üzere bakanlık ve özel sektörün işbirliği ile yakın zamanda damızlık hayvan ihracatçısı bir ülke durumuna gelmemiz en önemli hedeftir.

Kaynakça

Anonim, 2013. www.tuik.org.tr. Erişim: 31.02.2015 ve Tarım İst.Özeti 1984-2003. TÜİK ANK.

Akman N, Kumlu S, Ertuğrul M, Özkütük K, Elibol O, Aksoy F, Durmuş İ, Erdoğan G (2005). Türkiye’de Damızlık Üretimi ve kullanımı. Türkiye Ziraat Müh. Odası, 6. Teknik Kongre, 3-7 Ocak, Ank.

Daskıran, İ., Ankaralı, B. ve Ö. Sözen, “Halk Elinde Ülkesel Küçükbaş Hayvan Islahı Projesi”, HASAD Hayvancılık Dergisi, 24, 287,16-20, (2009).

Daşkıran, İ., Ankaralı, B. ve Sözen, Ö. “Halk Elinde Hayvan Islahı Ülkesel Projesinde Mevcut Durum ve Hedefler (2011-2015)”, Hasad Hayvancılık Dergisi, 27,323, (2012).

Türkiye küçükbaş hayvancılığında görev alan taraflar, örgütlenme ve kayıt tutma sistematığının oluşturulması yönünde çalışmalar yapmaktadırlar. Bu anlamda gerek Bakanlık ve gerekse Merkez Birliğince yapılan çalışmalarda sevindirici gelişmeler yaşanmaktadır.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üni.
Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Semra GÖKTÜRK
Çanakkale İli DKKYB

Onur YETİŞTİ
Çanakkale İli DKKYB

Bahar KARDAŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üni.
Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Koyunlarda Dış Görünüşün (Eksteriyör) Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım

Bu makalede koyunlarda dış görünüşe ilişkin yürütülen çalışmalardan yararlanılarak süt koyuncululuğu için geliştirilen bir yöntemin tanıtılması amaçlanmıştır.

Giriş

Çiftlik hayvanlarında morfolojik özellikler geçmişten günümüze kadar önemini yitirmeden süregelmiştir. Hayvancılıkta en kritik noktalardan birisi olan damızlık seçiminde her ne kadar hayvanların fizyolojik özelliklerine ilişkin kantitatif veriler değerlendirilse de, morfolojik özelliklerin payı yadsınamaz. Nitekim fizyolojik verim parametrelerine ek olarak morfolojik özellikler de uzun ömürlülük, ömür boyu verim ve ırk özelliklerinin göstergesi olması nedeni ile önem arz etmektedir.

Eksteriyör özellikleri tek başına bir bireyin verim düzeyi

ile doğrudan ilişkilendirilemez ancak bireyin ekonomik ömrü ile ilişkilidir. Özellikle süt sığıri ıslah programlarında verim parametreleri yanı sıra eksteriyör özellikler de ilave edilmiştir ve hali hazırda dış görünüş özellikleri ıslah parametresi olarak kullanılmaktadır. Türkiye koyuncululuğunda sürülerin eksteriyör açısından oldukça heterojen olduğu dikkate alındığında, öncelikli olarak ırk özelliklerinin sabitleştirilmesi anlamında yani homojen sürülerin elde edilmesi bakımından konu üzerinde yoğunlaşılması gereği ortaya çıkmaktadır. Bunun ötesinde süt sığırlarında olduğu gibi, söz konusu özelliklerin koyunlarda da "sağlıklı hayvan" tanımı ve sürü ömrü ile ilişkisi muhtemeldir. Dolayısıyla konunun ıslah programlarına dahil edilmesi gerektiği kanısı oluşmaktadır.

Bu makalede çiftlik hayvanlarında dış görünüş ve önemi yanı sıra "Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi" alt projesi olan "Çanakkale Halk Elinde Sakız Koyunu Islahı Projesi" kapsamında, koyunlarda dış görünüşe ilişkin yürütülen çalışmalardan yararlanılarak süt koyuncululuğu

için geliştirilen bir yöntemin tanıtılması amaçlanmıştır.

Çiftlik Hayvanlarında Dış Görünüş (Eksteriyör)

1800'lü yıllara bakıldığında çiftlik hayvanlarında damızlık seçiminde dış görünüş özelliklerinin tek başına seçim kriteri olduğu görülmektedir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise sistemli verim kontrollerinin yapılması ve popülasyon genetiğindeki gelişmeler ıslahçıların dış görünüşten uzaklaşmalarına neden olmuştur (Savaş ve ark., 1997). Hatta bir kısım ıslahçı dış görünüşe ilişkin değerlendirmelerden tamamen vazgeçilmesi gerektiğini öne sürmüştür (Gottschalk, 1986). Tüm bu yaklaşımlara rağmen hayvan ıslahında dış görünüş konusu hiçbir zaman terk edilememiştir. Çünkü yapılan bir çok çalışma dış görünüşün uzun ömürlülük, ömür boyu verim, ortalama sürü ömrü, anormal ile sağlıklı ve normal hayvanın ayırt edilmesi, estetik ve damızlık pazarlama niteliği ile ilişkisini ortaya koymuştur (Piotrowski, 1985; Gottschalk, 1986; Sieber ve ark., 1987; Burke ve Funk, 1993). Bir diğer yaklaşıma göre, hayvan ıslahının temel görevlerin-

den bir tanesinin tip ve form değerlendirmesi olduğu dile getirilmiş (Diekman, 1991) ve dış görünüme ilişkin çalışmalar hız kazanmıştır.

Dış görünüme göre değerlendirme, üç boyutlu bir cismin görünüşüne değer biçilmesi olarak tanımlanabilir (Tamer, 1997). Dış görünüş değerlendirmesi, tip ve konformasyonu tanımlayacak tüm özelliklerin teker teker değerlendirilip, bütün olarak ele alınması olarak da açıklanabilir.

Dış görünüşün değerlendirilmesine yönelik yapılacak bir çalışma ile belirli bir ırk içerisindeki alt popülasyonlar karşılaştırılabilir. Ayrıca hayvanların eksteriyör açısından birbirlerine göre avantaj ve dezavantajları tespit edilerek, ileri düzeyde sürü içerisinde bireysel yaklaşımlar da oluşturulabilir. Bu sayede çevre koşullarına karşı direnç ve adaptasyon konusunda avantaj sağlanabilir.

Konuya ilişkin parçadan bütüne bir yaklaşım sergilenecek olursa, tip ve konformasyon bireysel bakımdan hayvan refahı ve sağlıklı döller için önem arz eder. Tip bakımından olası sağlıklı hayvanların ayıklanması, onlara döl verme şansı verilmemesi, gelecek generasyonun sağlıklı bireylerden meydana gelmesine, dolayısıyla bireysel refahın ön koşulu olan "sağlıklı bir genetik altyapının" oluşmasına yardımcı olmaktadır.

Hayvan ıslahı açısından ekonomik ömür, damızlık değer ve estetik bakımından önem taşıyan tip ve konformasyon, sürü yönetimi bakımından ise sürünün sevk ve idaresi ile canlı hayvan pazarlama gibi konularda avantaj sağlayabilecek bir potansiyeldedir. Yaylak ve Akbaş (2004) konuya ilişkin olarak

dış görünüşün önemini vurgularken, ideal bir dış görünüşün sürü yönetimiyle ilgili avantajlar sağlayacağı ve karlılığa olumlu yönde etkide bulunabileceğini dile getirmiştir.

Dış görünüme ilişkin değerlendirme atlar ve sığırlarda yaygın olarak yapılmaktadır. Atların performansının vücut yapısı ile doğrudan ilişkisi olması nedeniyle damızlık hayvan seçiminde dış görünüş özellikleri önemli bir kriter olarak kullanılmaktadır (Öz, 2014).

Sığırlarda ise dış görünüme ilişkin çalışmalar 1876'lı yıllarda başlamıştır. Bu kapsamda "Toplam Puan Üzerinden Değerlendirme (100 puan)" ve "Doğrusal (Lineer) Puanlama" olmak üzere iki yöntem benimsenmiştir. Toplam Puan Üzerinden (100 Puan) Değerlendirme yönteminde, puantör tarafından hayvanın değeri puanlanarak o hayvanın pedigrisine elde edilen puan eklenir. Toplam 100 puan üzerinden süt tipi, beden tipi, ayak-bacaklar ve meme kategorilerinde hayvanların belirli dış yapı özellikleri puanlanır ve her kategoriye ait puanlar hesaplanır ve bu puanlar toplanarak o hayvana genel bir puan verilir (Yurdabak, 2004). Ancak bu yöntem kullanılarak yapılan puanlamalarda, örneğin sütçülük özelliği adı altında bir grup özelliğe tek bir puan verildiği için bazı olumsuzluklar belirtilememektedir. Bu nedenle Doğrusal (Lineer) Puanlama yöntemi geliştirilmiştir. Bu yöntem ise sağrı yüksekliği, beden derinliği, sağrı genişliği, arka bacak açısı, tırnak tabanı yüksekliği, ön meme bağlantısı, arka meme yüksekliği gibi her bir özelliğin biyolojik değişim aralığı değeri tahmin edilerek, 1-9 puan aralığında hazırlanmış bir skalaya göre değerlendirilmesi temeline da-

yanır (Yaylak ve Akbaş, 2004). Doğrusal puanlama hayvanın bireysel olarak puanlanması, biyolojik değişimin puanlanması, tercih edilenden ziyade özelliğin seviyesine puan verilmesi ve verilen puanların doğrusal sürekli bir skalada olması gibi konularda avantaj sağlamaktadır (Thompson ve ark., 1983; Hayes ve Mao, 1987).

Bir ıslah programı içerisinde dış görünüşün tanımlanması ve bu kapsamda tanımlanan özelliklere ilişkin tekrarlamaya derecesi ve genetik parametrelerin tahmin edilmesi ile, damızlık bırakılacak hayvandan elde edilecek sonraki jenerasyonlara aktarılacak morfolojik özelliklerin tespiti, bu özelliklerin içerisinde bulunan olumsuzlukların iyileştirilmesi gibi pek çok fayda sağlanmış olacaktır.

Tip bakımından olası sağlıklı hayvanların ayıklanması, onlara döl verme şansı verilmemesi, gelecek generasyonun sağlıklı bireylerden meydana gelmesine, dolayısıyla bireysel refahın ön koşulu olan "sağlıklı bir genetik altyapının" oluşmasına yardımcı olmaktadır.

Şekil 1. Baş siyah renk dağılımı skalası (Karadaş ve ark., 2013)

Şekil 2. Ayak ve bacak siyah renk dağılımı skalası (Karadaş ve ark., 2013)

Dış görünüşe ilişkin koyunlarda yapılan çalışmalara bakıldığında, genel olarak süt koyunlarında meme özelliklerine ilişkin çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Koyunlarda sığırlarda olduğu gibi bir tanımlama ilk olarak 1991 yılında Belçika Tarım Bakanlığı tarafından besi koyunları için, sığırlar için geliştirilen skalalardan yararlanarak oluşturulmuş ve 1993 yılında uygulamaya aktarılmıştır. Bu çalışmada kuyruk yapısının kalınlığı, derinliği, genişliği ve yüksekliği; leğen kemiğinin eğimi ile budun yandan görünüşü, arkadan gö-

rünüşü ve derinliği; üst hattın görünümü ile ön bacakların önden, arka bacakların arkadan ve her iki bacağın yandan görünüşleri gibi özellikler sığırlarda olduğu gibi 1-9 arasında oluşturulan skala üzerinden puanlanmaktadır (Janssens ve ark., 2004).

Koyunlarda Dış Görünüşün Tanımlanması

Koyunculukta dış görünüşün değerlendirilmesine ilişkin Ülkemizde bir literatür araştırması yapıldığında, çalışmaların vücut ölçülerinin alınması

üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yöntem bir ırkın tanımlanması ve tescilinde önemli bir yere sahiptir, ancak ölçüm tekniğine dayanması nedeniyle pratik değildir. Hayvan ıslahında uygulamaların pratik olması temel kriterdir. Bu hususta dikkati çekecek diğer bir önemli nokta ise vücut ölçüleri ile tip ve konformasyonun "ölçülemez" olmasıdır.

Türkiye koyunculığında halk elinde sürülerin bilinçsiz bir melezlemeye maruz kaldığı düşünüldüğünde,

1: Başka bir ırk

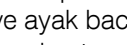
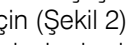

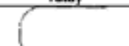

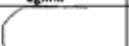

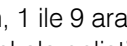

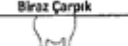
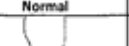
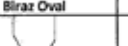

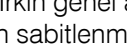
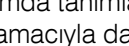
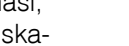

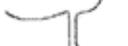

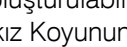
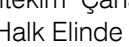

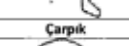
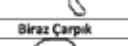
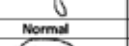
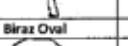

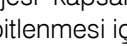
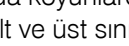
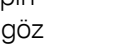

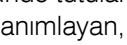
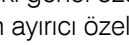

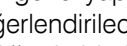
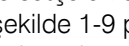

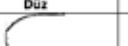

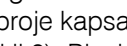
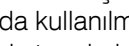

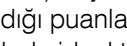

2-5: Sakız melezi

6 ve üzeri: Sakız

Şekil 3. Sakız koyunu tip (dış görünüş) skalası

SAKIZ KOYUNLARI İÇİN DOĞRUSAL TIP DEĞERLENDİRME ŞEMASI		1	2	3	4	5	6	7	8	9
PUAN ÖZELLİK		Çok Basık		Basık		Yatay		Biraz Tümsek		Tümsek
	SIRT HATTI									
SAĞRI (PELVİS) EĞİMİ		Yatay		Hafif Eğimli		Eğimli		Fazla Eğimli		Dike Yakın
	SAĞRI (PELVİS) EĞİMİ									
ÖN BACAKLARIN ÖNDEN GÖRÜNÜŞÜ		Çarpık		Biraz Çarpık		Normal		Biraz Oval		Oval
	ÖN BACAKLARIN ÖNDEN GÖRÜNÜŞÜ									
ÖN BACAKLARIN YANDAN GÖRÜNÜŞÜ		Çok Oraklaşmış		Oraklaşmış		Normal		Düz		Dik
	ÖN BACAKLARIN YANDAN GÖRÜNÜŞÜ									
ARKA BACAKLARIN ARKADAN GÖRÜNÜŞÜ		Çarpık		Biraz Çarpık		Normal		Biraz Oval		Oval
	ARKA BACAKLARIN ARKADAN GÖRÜNÜŞÜ									
ARKA BACAKLARIN YANDAN GÖRÜNÜŞÜ		Çok Oraklaşmış		Oraklaşmış		Normal		Düz		Dik
	ARKA BACAKLARIN YANDAN GÖRÜNÜŞÜ									
SÜTÇÜLÜK FORMU (AÇISALLIK)		Eksik Açılı		Biraz Açılı		Orta Açılı		Açılı		Yüksek Açılı
	SÜTÇÜLÜK FORMU (AÇISALLIK)									
BEDEN DERİNLİĞİ		Çok Dar		Dar		Orta		Biraz Derin		Derin
	BEDEN DERİNLİĞİ									
KUYRUK GENİŞLİĞİ		Çok Dar		Dar		Biraz Geniş		Geniş		Çok Geniş
	KUYRUK GENİŞLİĞİ									
KUYRUK UZUNLUĞU		Çok Kısa		Kısa		Biraz Uzun		Uzun		Çok Uzun
	KUYRUK UZUNLUĞU									

Şekil 4: Sakız koyunları için doğrusal tip değerlendirme şeması (Öz, 2014)

eksteriyör açıdan oldukça heterojen bir popülasyonun varlığı tahmin edilebilir. Bu nedenle konuyla ilgili çalışmalara başlarken öncelikle ele alınacak ırka ilişkin varyasyonun tanımlanması gerekir. Bu doğrultuda yapılacak bir çalışma tipin sabitlenmesinin yanı sıra üniformite için bir araç olarak kullanılabilir. Bu amaca yönelik olarak ırka ilişkin özelliklere özgü var olan popülasyondaki tüm varyasyona karşılık gelecek skalalar oluşturmak gerekir. Bu skalalar oluşturulurken pratik ve

ilgili özelliğin biyolojisini tam olarak tanımlayacak bir yöntem bulunmalıdır.

Sakız koyunlarında ırkın tanımlanması amacı ile baş ile ayak/bacak renginin doğrusal değerlendirmesinin yapıldığı bir çalışmada, baş rengi, baş renk dağılımı, ayak/bacak rengi ve renk dağılımının tanımlanması amacı ile Çanakkale İli'nde popülasyon içerisinde farklılaşan her koyunun yandan sağ tarafı ve önden baş fotoğrafı çekilmiştir. Daha sonra fotoğraflar

üzerinde, bir program vasıtası ile baş ile ayak/bacakta siyah renk alanının toplam baş ya da ayak/bacak alanına oranı tespit edilmiştir. Baş için (Şekil 1) ve ayak/bacak için (Şekil 2) tamamı beyazdan tamamı siyaha kadar değişen, 1 ile 9 arasında değişen doğrusal bir skala geliştirilmiş ve koyunlar bu skala üzerinden puanlanmıştır (Karadaş ve ark., 2013).

İrkin genel anlamda tanımlanması, tipin sabitlenmesi amacıyla da bir skala oluşturulabilir. Nitekim "Çanakkale Sakız Koyununun Halk Elinde Islahı Projesi" kapsamında koyunlarda tipin sabitlenmesi için alt ve üst sınırlar göz önünde tutularak ırkı genel özellikleri ile tanımlayan, ırkın ayırıcı özellikleri, ırkın genel yapısı ve sütçülük özelliği değerlendirilecek şekilde 1-9 puan aralığında bir tip skalası oluşturulmuş ve proje kapsamında kullanılmıştır (Şekil 3). Biyolojik ekstremelerin dikkate alındığı puanlamadan farklı olarak bu skalada ideal tip puanı olarak 9 belirlenmiş, 2 ile 5 puanları "melez" olarak nitelenmiş, sürülerde tamamen farklı bir ırkın morfolojisini gösteren hayvanlar varsa bunlara da 1 puanı verilmiştir.

Oluşturulan skala ile ıslah programı kapsamında varyasyon belirlenmiş ve tipin sabitlenmesi amacıyla bir hedef oluşturulmuştur.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni Anabilim Dalı'nda, Sakız koyunları için yapılan bir tez projesinde, ırka özel biçimde süt tipi özelliğini değerlendirmek amacıyla bir doğrusal tip değerlendirme skalası oluşturulmuştur (Öz, 2014). Skala oluşturulurken varyasyonu yansıtmak biçimde 204 baş hayvana ilişkin fotoğraf çekilmiştir. Fotoğraf çekilirken ilgili özelliğe ilişkin vücut bölümüne referans kaynağı olarak 10*10cm ebatlarında bir etiket yapıştırılmıştır. Daha sonra koyunların düzgün duruşu sağlanmış ve dik bir açı ile önden, arkadan ve yandan olmak üzere üç vücut bölgesi fotoğraflanmıştır. Her koyun için çekilen fotoğraflar referans cisimleri eşitleme biçimde yatay ve dikey olarak tekrar boyutlandırılmıştır. Fotoğraflar

üzerinden sırt hattı, sağrı eğimi, ön bacakların önden görünüşü, ön bacakların yandan görünüşü, arka bacakların arkadan görünüşü, arka bacakların yandan görünüşü, sütçülük formu (açısalılık), beden derinliği, kuyruk genişliği, kuyruk uzunluğu özelliklerine ait 1-9 arasında puanlanan bir sakala oluşturulmuştur (Şekil 4). Her bir özellik için oluşturulan bu skalada 5 puan ilgili özelliğe ait ortalamayı tanımlamaktadır. İlgili özelliğin bir ekstremi 1 ile puanlanırken, diğer ekstremi 9 ile puanlanmıştır (Öz, 2014).

Belirtilen çalışma ile süt koyuncululuğunda kullanılabilir bir skala oluşturulmuştur. Oluşturulan bu skala sığırlarda olduğu gibi ıslah programlarında ilgili özelliğe ilişkin morfolojik özelliklerin tanımlanmasında, sağlıklı bir konformasyonun oluşturulmasında kullanılabilir. Bu şekilde yapılacak bir puanlama ile her bir özelliğe ilişkin damızlık değer belirlenebilir. Bir adım daha ileriye gidilerek, koyunların tip ya da form özelliklerine ait puanlarından babalara ait damızlık değerleri belirlenebilir ve damızlık koç katoloğunda bu özellikler, performans ve diğer fizyolojik özelliklere ilişkin damızlık değerlere ek olarak verilebilir.

Tanımlanan yöntemler ile dış görünüşe ilişkin oluşturulan skala üzerinden yapılacak değerlendirmede zaman ve iş gücü açısından büyük bir tasarruf sağlanır ve dolayısıyla bu yöntemle çok sayıda hayvandan veri toplamak mümkün olabilir. Ancak söz

konusu puanlama yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur puanlamanın yapılacağı dönemdir. Koyunların gebe ve yapağının en sağlıklı olduğu sonbahar dönemi puanlamanın yapılması için en uygun dönemdir. Buna ilave olarak puanlamayı yapacak olan puantörün söz konusu ırka ve puanlanacak olan özelliklere ilişkin gerekli tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Zira burada akla gelen en temel sorun puantöre ilişkin subjektifliğin nasıl değerlendirileceğidir. Buna çözüm olarak da, belli bir eğitime tabi tutulan 2 ya da 3 puantörün aynı hayvanlar üzerinde puanlama yapması sağlanır ve elde edilen verilerin tekrarlama derecesi ve korelasyon katsayıları hesaplanarak özelliğin boyutu hakkında fikir edinilebilir. Nitekim puantörler arası uyumun değerlendirildiği çalışmalar, puanlama seviyelerinin puantörler arasında değişmesine rağmen, korelasyon katsayıları ve tekrarlama derecelerine ilişkin bulgulara bakıldığında puantörler arasında iyi bir uyum olduğuna işaret etmektedir (Öz, 2014; Savaş ve ark., 1997).

Sonuç olarak, koyunculukta doğrusal tip değerlendirme skalalarının hızlı bir biçimde oluşturularak ıslah programı kapsamına alınması elzemdir. Ancak Ülkemiz koyuncululuğunda gerek süt tipi gerekse et tipi için oldukça fazla ırk mevcuttur. Bu nedenle süt tipi ya da et tipi için oluşturulacak skalaların, üzerinde çalışılacak ırka göre modifiye edilerek kullanılması elde edilecek verileri daha sağlıklı kılacaktır.

Kaynaklar

- Burke B.P., Funk D.A., 1993., Relationship of Linear Type Traits and Herd Live under Different Management Systems. *J. Dairy Sci.*, 76: 2773 – 2782.
- Diekman L., 1991. Exterieurbewertung stärker Vereinheitlichen. *Der Tierzüchter*, 43 (8): 338–339.
- Gottschalk A., 1986. Welche Rolle Spielt die Exterieurbewertung in der Rinderzucht. *Der Tierzüchter*, 38 (5): 338-339.
- Hayes, A.E., Mao, I.L., 1987. Effects of Parity, Age and Stage of Lactation at Classification on Linear Type Scores of Holstein Cattle. *J. Dairy Sci.* 710: 1898-1905.
- Janssens S., Winandy D., Tyelleman CH., Delmotte C., Van Moeseke W., Vandepitte W., 2004. The Linear Assessment Scheme for Sheep in Belgium: Breed Average and Assessor Quality. *Small Ruminant Research*, 51: 85–95.
- Karadaş B. Göktürk S., Yetiştii O., Savaş T., 2013. Sakız Koyunlarında Baş ile Ayak/Bacak Renginin Doğrusal Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem, 8. Ulusal Zootekni Bilim Kongresi, Çanakkale.
- Öz, H., 2014. Sakız Koyunları İçin Doğrusal Tip Değerlendirme Yönteminin Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Piotrowski R., 1985. Lineare Nachzuchtbeschreibung. *Der Tierzüchter*, 37: 432-434.
- Savaş, T., Y. T. Tuna, E. K. Gürcan, 1997. Süt Sığırlarının Doğrusal Tip Puanlamasında Puantör Faktörü. *Trakya Üniversitesi II. Hayvancılık Sempozyumu*, 9-10 Ocak 1997, Tekirdağ.
- Sieber M., Kalm E., Averdunk G., Vilser A., Gottschalk R., Schüssler R., 1987. Exterieur Merkmale beeinflussen Nutzungsdauer und Lebensleistung. *Der Tierzüchter*, 39: 104-107.
- Tamer Ö.S., 1997. İdeal Gebe Düve Seçimi. *Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dergisi*, 107: 34-39.
- Thompson, J.R., Lee, K.L., Freeman, A.E., Johnson, L.P., 1983. Evaluation of a Linearized Type Appraisal System for Holstein Cattle. *J. Dairy Sci.* 66: 325-331.
- Yaylak E., Akbaş Y., 2004. Siyah Alaca İneklerde Doğrusal Tanımlama Özellikleri. 4. Ulusal Zootekni Bilim Kongresi, Isparta.
- Yurdabak S., 2004. Çanakkale Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciler Birliğine Üye İşletmelerde Yetiştirilen Süt Sığırlarında Doğrusal Tip Özelliklerinin Kantitatif Genetik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.